Definitief besluit

Zaaknummer : OMG-059723/DMS509019
DSO-nummer : 2025062000176
Betreft : **Definitief** besluit omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit
Locatie : Zeedijk Waddenzee tussen Den Oever en Den Helder

Inhoudsopgave

A. Onderwerp aanvraag
B. Procedure
C. Besluit
D. Voorschriften en beperkingen
E. Wettelijk kader
F. Onderbouwing van het besluit
G. Conclusie
H. Overige wet- en regelgeving
I. Kennisgeving

A. Onderwerp aanvraag

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) heeft op 20 juni 2025 een aanvraag ingediend voor een omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet voor een Natura 2000-activiteit voor de werkzaamheden voor het project Dijkversterking Den Oever - Den Helder (hierna: DODH). De waterkering langs de Waddenzee in de kop van Noord-Holland bestaat uit drie dijken, de Balgzanddijk, de Amsteldiepdijk en de Wieringer Zeewering (zie bijlage 1 van dit besluit). De dijkversterking is opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) van het Rijk. De dijk grenst direct aan het Natura 2000-gebied 'Waddenzee'.

De dijkversterking buitendijks bestaat uit het lokaal aan de onderrand vervangen van asfalt en van de zetsteenbekleding en het aanbrengen van open steenasfalt overlaagd met gras. Tevens komt er een damwand langs het binnentalud van het Balgzandkanaal om de stabiliteit van de dijk te verbeteren. De werkzaamheden zoals beschreven in de Passende beoordeling en het ontwerp-Projectbesluit gaan circa 3 jaar duren. De planning is dat de werkzaamheden in 2028, 2029 en 2030 worden uitgevoerd. Buitendijks worden in het stormseizoen tussen 15 oktober en 15 april geen werkzaamheden uitgevoerd wegens de verhoogde kans op stormen en hoogwater (secties 2 tm 5). Binnendijks mag er wel gewerkt worden in het stormseizoen (sectie 1).

In onderstaande 5 secties (voor locaties zie kaart in bijlage 1) worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

Sectie 1 bevindt zich langs het binnentalud van de Balgzanddijk. Over 3,65 kilometer lengte komt er een damwand langs het Balgzandkanaal. Op hoofdlijnen bestaan de werkzaamheden uit:
- Ontgraven sleuf en transporteren van grond naar een depot per schip via het Balgzandkanaal;
- Intrillen van stalen damwand;
- Verankeren damwand;
- Aanvullen sleuf met grond;
- Opknappen onderhoudsweg en afwerken terrein.

Sectie 2 is gelegen op het buitentalud langs de Balgzanddijk en langs de Amsteldiepdijk. De onderrand van de asfaltbekleding dient over een lengte van 3,84 kilometer te worden verhoogd. Het afgekeurde deel van de asfaltbekleding wordt verwijderd en aangevuld met nieuwe zetsteen die aansluit op de bestaande steenzetting. De grens tussen zetsteen en asfalt komt daarbij hoger op het talud (richting de kruin) te liggen. Onder de nieuwe steenzetting wordt een filterlaag aangebracht van steenslag met een dikte van 0,2 meter met daaronder geotextiel.

Op hoofdlijnen zijn de volgende werkzaamheden voorzien voor het vervangen van de onderrand asfalt op het buitentalud van de Balgzanddijk en de Amsteldiepdijk:
- Zagen asfaltverharding;
- Verwijderen van een smalle strook asfaltbeton;
- Verwijderen betonzuilen en onderlaag van staalslakken;
- Aanbrengen geotextiel, een nieuwe laag steenslag en opsluitbanden;
- Aanbrengen asfaltwig tussen het bestaande asfalt en het nieuwe asfalt;
- Ingieten stortsteen.

Sectie 3 ligt op het buitentalud van het westelijke deel van de Wieringer Zeewering tot voorbij Hippolytushoef, dat grotendeels bestaat uit asfalt. Het onderste gedeelte van de dijkbekleding is in een deel van de sectie overspoeld met zand. Op de Wieringer Zeewering is de buitendijkse zetsteenbekleding over een lengte van 3,25 km afgekeurd. Er komt een nieuwe steenzetting met filterlaag en geotextiel.

Op hoofdlijnen zijn de volgende werkzaamheden voorzien voor het aanbrengen van steenzetting op dit deel van de Wieringer Zeewering:
- Zagen asfaltverharding;
- Verwijderen smalle strook asfaltbeton;
- Ontgraven aanzanding waarbij het zand aan de wadzijde op een rug wordt gezet;
- Verwijderen betonzuilen en verwijderen onderlaag van zandasfalt;
- Verwijderen en opnieuw aanbrengen houten teenschot;
- Aanbrengen geotextiel;
- Aanbrengen steenslag en basalton boven op het geotextiel;
- Aanbrengen asfaltwig tussen het bestaande asfalt en het nieuwe basalton;
- Terugbrengen zand over teenconstructie.

Dijksectie 4 bestaat uit vier buitendijkse locaties ten oosten van Hippolytushoef met een lengte van 500 meter, waar gras wordt vervangen door opensteenasfalt (hierna: OSA). De OSA-bekleding wordt verborgen aangelegd. De graszode en leeflaag worden verwijderd en vervangen door geotextiel met daarbovenop OSA-bekleding. Boven op het OSA komt een leeflaag met een dikte van 0,3 meter, waarop gras kan groeien.

Op hoofdlijnen zijn de volgende werkzaamheden voorzien:
- ontgraven cunet ten behoeve van het aanbrengen van OSA;
- aanbrengen geotextiel;
- aanbrengen OSA;
- ingieten OSA met mastiek;
- aanbrengen grond;
- verdichten, profileren en zaaien.

Sectie 5 ligt op de Wieringer Zeewering ter hoogte van Den Oever. De veiligheidsopgave in deze sectie ligt buitendijks. De zeewering bestaat in deze sectie grotendeels uit asfalt.

Op de zeewering is de waterbouwasfaltbeton (hierna: WAB) bekleding buitendijks over een lengte van in totaal 1,6 kilometer afgekeurd op einde levensduur. De nieuwe WAB-bekleding wordt aangelegd op een ongebonden (granulaire) fundering. Op de overgangszones van de WAB-bekleding naar grasbekleding worden grasbetontegels gebruikt. De grasbetontegels bevatten open ruimtes waar gras door kan groeien, dit zorgt voor extra sterkte en een geleidelijke overgang naar de grasbekleding.

Op hoofdlijnen zijn de volgende werkzaamheden voorzien:
- verwijderen asfaltbeton;
- ontgraven grond, zodat een granulaire funderingslaag aangebracht kan worden;
- aanbrengen kleiwig op de aansluiting tussen het asfalt en de grasbekleiding;
- aanbrengen en verdichten/intrillen van granulaire funderingslaag;
- aanbrengen asfaltwig en waterbouwasfalt en daarna verdichten met trilmachine;
- aanbrengen grasbetontegels langs de bovenrand van de asfaltverharding;
- aanbrengen leeflaag;
- verdichten, profileren en zaaien.

Bijgevoegde stukken
Voor de beoordeling van de aanvraag hebben wij gebruik gemaakt van de bij de vergunningaanvraag ingediende documenten:

1. Ingevuld aanvraagformulier Natura 2000-activiteit, ingediend 20 juni 2025;
2. Toelichting vergunningaanvraag Natura 2000-activiteit Dijkversterking DODH, W+B, 19 juni 2025;
3. Ontwerptekeningen werkzaamheden Dijkversterking Den Oever – Den Helder, HHNK, april 2025;
4. Aerius-berekening aanlegfase Dijkversterking DODH 2028 met kenmerk RbH8SKWAd1dY 5 januari 2026;
5. Aerius-berekening aanlegfase Dijkversterking DODH 2029 met kenmerkRUBfCoMYWPPh, 5 januari 2026;
6. Aerius-berekening aanlegfase Dijkversterking DODH 2030 met kenmerkRUGd8kP9E9gy ,5 januari 2026 ;
7. Participatieverslag Dijkversterking Den Oever - Den Helder, HHNK, juni 2025;
8. Passende beoordeling Dijkversterking Den Oever – Den Helder, Witteveen + Bos, d.d. 19 mei 2026;
9. Onderzoek stikstofdepositie Dijkversterking Den Oever – Den Helder, Witteveen + Bos, 9 januari 2026;
10. Passende beoordeling stikstof Dijkversterking Den Oever – Den Helder, Witteveen + Bos, d.d.23 januari 2026 ;
11. Natuurvergunning Versterking Afsluitdijk, Ministerie van EZ, 18 januari 2016;
12. Natuurvergunning Wijziging spuisluizen Den Oever, Ministerie van LNV, 16 april 2024;
13. Rapport Maaien kwelder Den Oever 2024, RWS, 16 januari 2025;
14. Advies Commissie mer Dijkversterking Den Oever – Den Helder, 10 februari 2026;
15. Reactie natuur hoogwatervluchtplaatsen op advies Commissie mer, Witteveen + Bos, 17 april 2026

Daarnaast hebben wij ook gebruik gemaakt van de volgende informatiebronnen:

- Profielendocumenten (Min LNV, 2008)
- Definitieve aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied 'Waddenzee' (Min E&L)
- Beheerplan Natura 2000 gebied Waddenzee 2016-2023, verlengd op 12 december 2022 tot en met 2028.

B. Procedure

Op 20 juni 2025 hebben wij een aanvraag omgevingsvergunning ontvangen voor een Natura 2000-activiteit met verzoeknummer 2025062000176. De ontvangst van deze aanvraag is bevestigd per brief op 16 juli 2025. Wij hebben deze aanvraag geregistreerd onder kenmerk OMG-059723/DMS509019.

Deze vergunning betreft een besluit ter uitvoering van het projectbesluit voor de versterking van de primaire waterkering Den Oever-Den Helder in beheer van HHNK.

Toelichting gecoördineerde procedure Omgevingswet
Sinds de invoering van de Omgevingswet is het bestuur van HHNK verplicht om voor een dijkversterking van een primaire waterkering een projectbesluit vast te stellen. Tevens geldt op grond van artikel 5.45 en 16.7 van de Omgevingswet de verplichting voor deze projecten om de omgevingsvergunningen die nodig zijn ter uitvoering van het projectbesluit gecoördineerd voor te bereiden. Coördinatie van de vergunningen houdt in dat de voorbereiding, bekendmaking en terinzagelegging van de (ontwerp)vergunningen op elkaar af worden gestemd en gelijktijdig plaatsvinden.
Voor het dijkversterkingsproject Den Oever - Den Helder zijn Gedeputeerde Staten van Noord-Holland het coördinerende bestuursorgaan voor de vergunningen. Voor het dijkversterkingsproject Den Oever - Den Helder betreft het 5 omgevingsvergunningen:

1. Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit
2. Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit
3. Omgevingsvergunning met betrekking tot een waterstaatswerk
4. Omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit bouwen
5. Omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit uitvoeren van werken

Aangezien de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afd. 3.4 Algemene wet bestuursrecht) van toepassing is op de omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit, volgen alle genoemde omgevingsvergunningen de uniforme openbare voorbereidingsprocedure. Dit houdt in dat er eerst een ontwerpbesluit ter inzage is gelegd. Tegen deze ontwerpbesluiten kon iedereen zienswijzen indienen. De zienswijzen worden door het bevoegd gezag beschouwd bij het nemen van de definitieve besluiten. Na de beantwoording van de zienswijzen vormt de goedkeuring van het Projectbesluit door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland het sluitstuk van de besluitvorming. Na dit goedkeuringsbesluit staat tegen alle besluiten gelijktijdig beroep open.

Omgevingsoverleg
Bij het project zijn verschillende stakeholders betrokken: Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (het bevoegd gezag voor de vergunningaanvraag), Provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, de gemeente Hollands Kroon en Rijkswaterstaat Noord Nederland (beheerder Natura 2000-gebied Waddenzee). Voor al deze stakeholders zijn overleggen/bijeenkomsten georganiseerd en zijn gesprekken gevoerd zodat ook zij vooraf geïnformeerd waren en hun inzichten en zorgen konden delen.

Zienswijzen
Tijdens de periode van terinzagelegging, waarover Gedeputeerde Staten heeft gepubliceerd, kon iedereen een zienswijze indienen bij Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland.

Het ontwerpbesluit heeft ter inzage gelegen vanaf 24 oktober 2025 tot 4 december 2025.
Er zijn geen zienswijzen ingediend. Naar aanleiding van de update van het AERIUS model in oktober 2025, de bescherming van de grutto als broedvogel sinds december 2025 en het advies van de Commissie mer is de omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit gewijzigd.

Wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit
Ten opzichte van het ontwerpbesluit is sprake van twee grote wijzigingen in het besluit:

1. Op 10 februari 2026 heeft de Commissie mer een advies uitgebracht over het ontwerp projectbesluit voor de Dijkversterking DODH. Dit advies was aanleiding voor extra onderzoek m.b.t. de verstoring van hoogwatervluchtplaatsen in de Waddenzee door de voorgenomen werkzaamheden, dat verwerkt is in een aanvullende memo van Witteveen + Bos van 17 april 2026. Dit heeft geleid tot aanpassing van de paragraaf over mogelijke effecten op niet-broedvogels in N2000-gebied Waddenzee op pagina 22-23 van dit besluit. Uit het aanvullend onderzoek komen aanvullende maatregelen naar voren die borgen dat uitwijkmogelijkheden beschikbaar zijn en blijven, ook bij hogere waterstanden. . De aanvullende mitigerende maatregelen zijn opgenomen en geborgd in de voorschriften 12 en 29-32.
2. De aanpassing van rekenprogramma AERIUS Calculator in oktober 2025 heeft geleid tot wijzigingen in de verwachte toenames van de stikstofdepositie als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden in de Natura 2000-gebieden ‘Waddenzee’, ‘Duinen en Lage Land Texel’ en ‘Duinen Den Helder - Callantsoog’. Uit de nieuwe berekeningen met AERIUS Calculator kwamen nu geen toenames van de stikstofdepositie in overbelaste en naderend overbelaste hexagonen in N2000-gebied Waddenzee meer tevoorschijn, waardoor de paragraaf over mogelijke negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op de Waddenzee is geschrapt in het besluit. Aan de andere kant volgde uit het rekenmodel nu wel een kleine tijdelijke toename van de stikstofdepositie op overbelaste hexagonen in N2000-gebied Duinen en Lage Land Texel, waardoor daarover juist een paragraaf is toegevoegd in dit besluit. Deze wijziging heeft ook geresulteerd in het schrappen van oude voorschrift 12 in het besluit, omdat dit nu niet meer nodig bleek. Als gevolg van deze wijzigingen is ook het maatgevend jaar voor de emissies gewijzigd van 2030 naar 2028. Hierdoor zijn de getallen voor de emissies van NO_x en NH_3 op pagina 10-13 van dit besluit gewijzigd ten opzichte van het ontwerpbesluit.
3. De staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) heeft op 16 december 2025 bekend gemaakt dat broedende grutto’s in 25 Vogelrichtlijngebieden worden beschermd. Daarmee zijn nieuwe instandhoudingsdoelen voor de grutto opgenomen in de Natura 2000-aanwijzingsbesluiten. De grutto werd als broedvogel nog niet specifiek beschermd in Vogelrichtlijngebieden. Door dit besluit is de grutto als broedvogel toegevoegd en is de populatiedoelstelling van grutto als niet-broedvogel gewijzigd in de passende beoordeling. In de onderbouwing van het besluit is de toetsing aan het aantal broedvogels aangepast van 13 naar 14.

C. Besluit

Wij **vergunnen** de aanvraag van HHNK voor een omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit op grond van artikel 5.1, lid 1, onder e van de Omgevingswet, voor het project Dijkversterking Den Oever – Den Helder, onder de door ons gestelde voorschriften en beperkingen (zie onderdeel D van dit besluit). De beschrijving van het project in de aanvraag en bijlagen maken onderdeel uit van deze vergunning.

D. Voorschriften en beperkingen

Wij verbinden aan deze vergunning de volgende voorschriften en beperkingen.

Algemene voorschriften

1. Bij wijzigingen van omstandigheden waaronder deze vergunning is afgegeven, dient de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord hiervan terstond in kennis te worden gesteld via *postbus@odnhn.nl*.
2. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze vergunning op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde vergunning mag langs elektronische weg, leesbaar, worden getoond.
3. U dient als vergunninghouder ervoor zorg te dragen dat aan alle binnen de vergunde werkzaamheden werkzame personen, waaronder het personeel van derden, een toereikende schriftelijke instructie is verstrekt die is gericht op het voorkomen en uitsluiten van handelingen die tot gevolg (kunnen) hebben dat de aan de vergunning verbonden voorschriften niet worden nageleefd.
4. Alle door of namens gedeputeerde staten gegeven aanwijzingen dienen onverwijld te worden opgevolgd.

Meldingsplicht

5. De start van de vergunde activiteiten dient u uiterlijk een week van tevoren te melden bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord door middel van het meldingsformulier dat via deze link is te downloaden, *https://www.odnhn.nl/Menu/Natuur/Gebiedsbescherming/Melding_of_vergunning/Formulieren/Meldingsformulier_start_werkzaamheden_gebieden*
6. Bij het optreden van incidenten dient dit bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord per direct gemeld te worden onder overlegging van alle relevante gegevens.

Specifieke voorschriften

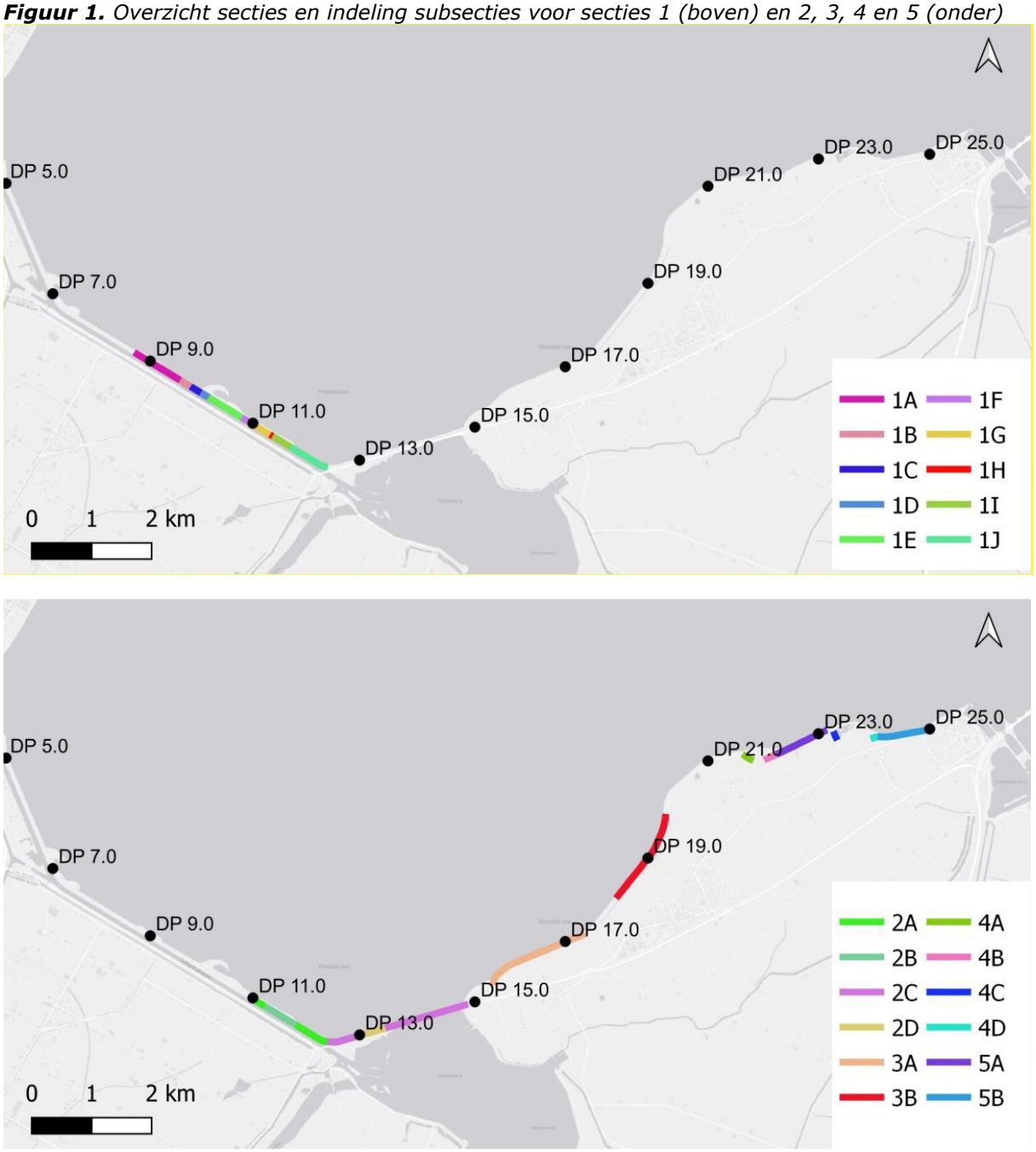
7. In sectie 1 mogen in de periode 1 maart - 1 november werkzaamheden enkel uitgevoerd worden in de periode tussen een uur na zonsopkomst tot een uur voor zonsondergang.
8. In sectie 1 mag kunstlicht alleen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden gebruikt worden, zodat het Balgzandkanaal tussen een uur voor zonsondergang en een uur na zonsopkomst onverlicht is tussen 1 maart en 1 november.
9. In sectie 2A, 2B en 2C-1 dient aan de buitendijkse zijde van de Balgzanddijk, uitstraling van kunstlicht beperkt te worden in de periode 1 maart tot 1 november door de volgende maatregelen:
   • verlichting wordt alleen op het werk gericht en verlichting wordt alleen daar gebruikt waar het daadwerkelijk nodig is;
   • uitstraling van licht richting het Balgzandkanaal wordt voorkomen;
   • het kunstlicht dat gebruikt wordt is amberkleurig en UV-vrij;
   • het aantal lampen en de lichtintensiteit wordt tot een minimum beperkt;
   • er worden lage lichtpunten gebruikt (<4 meter) en deze worden gericht en afgeschermd.
10. Uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats volgens het overzicht van in te zetten werktuigen, met bijbehorende draaiuren, STAGE-klasse/bouwjaar per werktuig en Adblue, zoals weergegeven in tabel 2 van bijlage 3 bij dit besluit. Als de aannemer besluit ander materieel in te zetten, of afwijkt van de berekening zoals toegevoegd, dan moet worden aangetoond middels een berekening met AERIUS-Calculator dat wordt voldaan aan hetgeen berekend en dat de effecten daardoor niet anders zijn. Deze AERIUS-berekening inclusief toelichting moet ter goedkeuring worden voorgelegd aan de ODNHN.

11. Inzet van mobiele werktuigen met een hogere STAGE-klasse dan de voor het betreffende werktuig opgegeven STAGE-klasse IV is toegestaan. Inzet van werktuigen met een lagere STAGE-klasse (dan wel ouder bouwjaar) dan de opgegeven werktuigen met STAGE-klasse IV is niet toegestaan. Gegevens omtrent het vermogen in kilowattuur van alle in te zetten werktuigen dienen op de werklocatie aanwezig te zijn en dienen op verzoek van de met het toezicht op de Omgevingswet belaste medewerker(s) te worden getoond.
12. Bij waterstanden hoger dan NAP +0,75 m mogen geen (transport)werkzaamheden worden uitgevoerd.
13. Werkzaamheden tussen dijkpaal 9,15 en dijkpaal 11,60; tussen dijkpaal 16,85 en dijkpaal 18,60; en tussen dijkpaal 22,90 en dijkpaal 23,90 mogen niet worden uitgevoerd in het broedseizoen (april tot en met juli, en mogelijk langer indien alsnog broedende vogels of niet-vliegvlugge jongen aanwezig zijn). Dit dient begin augustus gecontroleerd te worden door een deskundige ecoloog. Als er een broedvogel of niet-vliegvlugge jongen worden aangetroffen, dan dient een afstand van minimaal 100 meter tot die vogels aangehouden te worden.
14. Er mag in de maand september niet gewerkt worden in sectie 4D en 5B.
15. Er mag in de maand oktober niet gewerkt worden in secties 1G/1H/1I/1J, in sectie 2, sectie 4D en in sectie 5B.
16. Er mag in de maand mei in sectie 2C, 2D en 5B niet gewerkt worden.
17. Er mag in de maanden juli en augustus niet gewerkt worden ten westen van DP 9.0.
18. Er mag niet gelijktijdig gewerkt worden in sectie 2A/2B en sectie 2C/2D en sectie 1A/1B/1C/1D/1E/1F[1].
19. Er mag niet gelijktijdig gewerkt worden in sectie 3 en sectie 4D/5A.
20. Er mag niet gelijktijdig gewerkt worden in sectie 3A en 3B.
21. Er mag niet gelijktijdig gewerkt worden in sectie 3B en 2C-2.
22. Er mag geen transport plaatsvinden in, van en naar sectie 3 tijdens hoogwater.
23. Verlichting in de nabijheid van Natura 2000-gebied 'Waddenzee' dient tot een minimum te worden beperkt. Indien gebruik gemaakt wordt van verlichting, dient dit verlichting te zijn die naar beneden is gericht en zonder uitstraling richting het water.
24. Er mag in het kader van de aanlegwerkzaamheden voor het project niet geheid worden door middel van dieselexplosies.
25. Er moeten voor de buitendijkse kweldervegetaties passende maatregelen worden getroffen om de druk van werkverkeer op de onderliggende grond zo goed mogelijk te spreiden, in het bijzonder het gebruik van extra grote rijplaten.
26. Ter plaatse van ontgravingen bij (kwelder)vegetatie dient de toplaag vrij te worden gezet en na afronding van de werkzaamheden terug te worden geplaatst. Daarnaast moeten aanvullende maatregelen getroffen worden (zie maatrelen per sectie pagina 2 van dit besluit) om de aanwezige vegetatie terug te brengen op de nieuwe dijkbekleding.
27. Er dient geen afval of andere verontreiniging in het gebied achter te blijven. De machines en generatoren welke bij de uitvoering van de werkzaamheden zullen worden gebruikt, dienen in goede staat van onderhoud te verkeren.
28. Gemorste vloeibare of vaste verontreinigende stoffen moeten onmiddellijk worden opgeruimd. Hiertoe dient absorberend materiaal en doelmatig gereedschap aanwezig te zijn op de werklocaties.
29. Gedurende de periode dat er gewerkt wordt op de zeedijk ter hoogte van het Normerven, worden aan de buitenkant van de zeedijk ter hoogte van Den Oever hekken geplaatst, waardoor betreding van de kwelder wordt voorkomen. De plaatsingslocatie is indicatief weergegeven in bijlage 2.
30. Gedurende de periode dat er gewerkt wordt op de zeedijk ter hoogte van het schor van Den Oever, worden er hekken geplaatst aan de binnenkant van de zeedijk ter hoogte van het Normerven, waardoor betreding van de zeedijk wordt voorkomen. De plaatsingslocatie is indicatief weergegeven in bijlage 2.
31. Gedurende de werkzaamheden in het kader van de dijkversterking wordt de reguliere vogelmonitoring van de buitendijkse gebieden van de Waddenzee voortgezet; daarnaast worden er op minimaal twee momenten gedurende de werkzaamheden extra vogeltellingen uitgevoerd; hiervoor moet de dijk toegankelijk gemaakt worden voor de vogeltellers, ook als er werkzaamheden plaatsvinden.

[1] Deze regel betekent dat de secties afzonderlijk (dus onderverdeling in 3 blokken) van elkaar worden uitgevoerd. Dus 2A en 2B mogelijk tegelijkertijd, maar niet tegelijkertijd met 2C en 2D en 1A t/m 1F. En 2C en 2D mogen tegelijkertijd, maar niet tegelijkertijd met 2A en 2B en 1A t/m 1F (enz.)

32. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van de dijkversterking dient een ecologisch werkbegeleider aanwezig te zijn, die moet toezien op de correcte uitvoering van de mitigerende maatregelen (zie overzicht blz. 24 en 25 van dit besluit) en op het zoveel mogelijk voorkomen van negatieve effecten op de natuurwaarden. Van deze begeleiding en de status van de mitigerende maatregelen dient wekelijks een logboek te worden bijgehouden welke op verzoek dient te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

Figuur 1. *Overzicht secties en indeling subsecties voor secties 1 (boven) en 2, 3, 4 en 5 (onder)*

Tabel 1. *Deelsecties Dijkversterking DODH met bijbehorende kilometrering (dijkpalen)*

Dijkvak	Van [DP]	Tot [DP]	Dijkvak	Van [DP]	Tot [DP]	Dijkvak	Van [DP]	Tot [DP]
1A	8.75	9.64	1I	11.49	11.80	4A	21.65	21.75
1B	9.64	9.84	1J	11.80	12.40	4B	22.05	22.275
1C	9.84	10.04	2A	11.00 11.90	11.30 12.50	4C	23.30	23.35
1D	10.04	10.22	2B	11.30	11.90	4D	24.05	24.175
1E	10.22	10.84	2C-1 2C-2	12.50 13.50	13.00 14.84	5A	22.275	23.10
1F	10.84	11.10	2D	13.00	13.50	5B	24.175	24.95
1G	11.10	11.41	3A	15.60	17.30			
1H	11.41	11.49	3B	18.20	19.75			

Onze contactgegevens zijn: OD NHN, Postbus 2095, 1620 EB Hoorn, 088-1021 300, e-mail: postbus@odnhn.nl.

Wij wijzen u erop dat als u werkzaamheden niet conform de aanvraag uitvoert u mogelijk in overtreding bent van de Omgevingswet. Wij kunnen dan door middel van de oplegging van een last onder dwangsom dan wel door middel van bestuursdwang de met de wet strijdige situatie beëindigen. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Omgevingswet bepaalde (dit zijn de bestuursrechtelijke sancties). Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd.

E. Wettelijk kader

Beoordeling aanvraag

Op grond van artikel 5.1, eerste lid, onder e van de Omgevingswet is bepaald dat het verboden is om zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteiten uit te voeren. Onder Natura 2000-activiteit wordt verstaan: een activiteit, inhoudende het realiseren van een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn, dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

Beschermde gebieden

De aanvraag heeft betrekking op het Natura 2000-gebied 'Waddenzee'.

Voor een omschrijving van de doelen en hun staat van instandhouding wordt verwezen naar de gebiedendatabase (www.natura2000.nl/gebieden/noord-holland).

F. Onderbouwing van het besluit

De beoordeling van de aanvraag en de bijbehorende belangenafweging vindt plaats in vier stappen:

1. Identificeren mogelijke negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden
2. Toets aan de instandhoudingsdoelstellingen
3. Noodzaak tot het nemen van maatregelen die eventuele schade beperken
4. Bepalen van cumulatieve effecten met andere activiteiten

1. Identificeren mogelijke negatieve effecten

Gezien de ligging van de projectlocatie, deels binnen het Natura 2000-gebied 'Waddenzee', zijn directe effecten niet op voorhand uitgesloten. Het project dient getoetst te worden op mogelijk significant negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000-gebied. Storingsfactoren kunnen optreden door werkzaamheden tijdens de aanlegwerkzaamheden door verstoring vanaf de wal en in het N2000-gebied 'Waddenzee'. Omdat het gebruik van de zeewering niet wijzigt door de werkzaamheden aan de zeewering, worden effecten in de gebruiksfase uitgesloten. Mogelijke storingsfactoren die kunnen optreden zijn bepaald met behulp van de Effectenindicator.

Voor de natuuropgave kunnen de volgende storingsfactoren (potentieel) optreden:

- Verzuring en vermesting als gevolg van stikstofdepositie in de aanlegfase
- Oppervlakteverlies
- Verontreiniging
- Verstoring door mechanische effecten
- Verstoring door geluid, licht en trillingen
- Optische verstoring (menselijke aanwezigheid)
- Verdroging en verandering van overstromingsfrequentie

Beheerplan

Voor elk Natura 2000-gebied moet een beheerplan worden opgesteld. Het beheerplan bevat gedetailleerde informatie over de aanwezigheid van natuurwaarden, de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de instandhoudingsmaatregelen die daartoe getroffen dienen te worden. Het beheerplan beschrijft daarnaast welke handelingen en ontwikkelingen het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen. Voor het relevante Natura 2000-gebied 'Waddenzee' is het beheerplan vastgesteld.

Habitattypen

Het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' is aangewezen voor 15 verschillende habitattypen. Uit de Voortoets blijkt dat het project Dijkversterking DHDO mogelijk negatieve effecten kan hebben op 3 habitattypen: H1140A Slik- en zandplaten (getijdengebied), H1310A Zilte pionier begroeiingen (zeekraal) en H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks).

Habitatsoorten

Het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer' is onder andere aangewezen voor de habitatsoort meervleermuis. In de omgeving van het projectgebied is het voorkomen van de meervleermuis bekend voor de noordzijde van het Amstelmeer ter hoogte van de Amsteldiepdijk.

Broedvogels

Het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' is aangewezen voor 14 soorten broedvogels: In en rond het projectgebied komen de bruine kiekendief, visdief en kluut regelmatig voor als broedvogel. Negatieve effecten op de genoemde broedvogelsoorten zijn niet uit te sluiten en worden daarom hieronder getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen.

Niet-broedvogels

Het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' is aangewezen voor 39 soorten niet-broedvogels. Uit de door Witteveen + Bos uitgevoerde voortoets blijkt dat op 29 niet-broedvogelsoorten effecten niet op voorhand zijn uitgesloten en worden daarom hieronder getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen.

2. Toets aan de instandhoudingsdoelstellingen

Effecten in de aanlegfase als gevolg van de werkzaamheden voor het project Dijkversterking DODH

Habitattypen

Verzuring en vermesting als gevolg van stikstofdepositie in de aanlegfase

De werkzaamheden in de verschillende secties van het project Dijkversterking DODH nemen drie jaar in beslag (2028, 2029 en 2030). Gedurende deze jaren vinden er emissies van NO_x en NH_3 plaats als gevolg van het gebruik van mobiele werktuigen en schepen en als gevolg van verkeersbewegingen met personenwagens en zware vrachtwagens. Om de werkzaamheden uit te voeren wordt grofweg onderstaand materieel ingezet:

- dumpers/tractors met karren ten behoeve van transport van grond;
- trilwalsen ten behoeve van het verdichten van funderings- en asfaltlagen;
- asfaltzaagmachine en asfaltfrees voor het verwijderen van asfalt;
- asfaltmachines voor het aanbrengen van asfalt;

- (hydraulische) graafmachines voor diverse werkzaamheden;
- hydraulische- of draadkraan en trilblok voor aanbrengen van de damwand;
- specialistische boormachine voor het aanbrengen van grondinjectieankers.

Emissies aanlegfase
In het rapport 'Onderzoek stikstofdepositie Dijkversterking DODH' (W+B, 9 januari 2026) worden alle emissies in de verschillende jaren van de aanleg op een rij gezet, waarna er berekeningen zijn uitgevoerd met AERIUS Calculator om te bepalen hoe groot de toename van de stikstofdepositie in de verschillende jaren is. Bij de mobiele werktuigen is uitgegaan van minimaal STAGE-klasse IV, waardoor de emissies beperkt blijven;
Het maatgevende jaar voor de aanlegfase, die drie jaar duurt, is bepaald als de twaalf aaneengesloten maanden waarin de hoogste depositietoename wordt verwacht. Rekenjaar 2028 is het maatgevend rekenjaar, omdat de maximale depositietoename in dat jaar het hoogst is.

Mobiele werktuigen
Emissies van de mobiele werktuigen zijn conform de instructie Gegevensinvoer voor AERIUS Calculator 2025.0.1 berekend via de AUB-methode. Op basis van de door Witteveen+Bos ingeschatte materieelinzet zijn het brandstofverbruik en de stikstofemissies berekend. Hierin is een 5 % opslagfactor voor de inzet meegenomen als buffer voor beperkte ontwerp- en uitvoeringswijzigingen en het uitvoeren van werkzaamheden aan niet-waterkerende objecten op de dijk. In bijlage 3 (tabel 2) is het overzicht van mobiele werktuigen en de bijbehorende specificaties weergegeven per sectie voor het maatgevende jaar 2028.

De mobiele werktuigen die zijn ingezet voor de verschillende secties zijn gemodelleerd als vlakbron sectorgroep 'Mobiele werktuigen' sector 'Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning'. In de tabel 3 hieronder zijn de totale emissies van de mobiele werktuigen per sectie in 2028 weergegeven.

Tabel 3. *Emissies NO_x en NH_3 mobiele werktuigen per sectie in maatgevend jaar 2028.*

Sectie	**NO_x-emissie (kg/jr)**	**NH_3-emissie (kg/jr)**
1A	102	4,4
1B	36,5	1,6
2C	81,3	3,4
2D	31,7	1,3
3B	87,6	3,7
4A	19,5	0,3
4B	68,3	1,0
4C	55,2	0,5
5A	150	3,8
Totaal	**632,0**	**20,0**

De totale emissies van de mobiele werktuigen in 2028 bedragen 632,0 kg NOx en 20,0 kg NH_3.

Wegverkeer
Tijdens de werkzaamheden aan de dijk tussen Den Oever – Den Helder vinden er verkeersbewegingen plaats van en naar de werklocatie vanaf de N99 van personenwagens van de werknemers en van zwaar vrachtverkeer voor de aan- en afvoer van materieel. De verkeersbewegingen zijn in kaart gebracht per sectie en gemodelleerd in AERIUS Calculator als lijnbron. Daarnaast is de koude start in beeld gebracht voor verkeersbewegingen met personenwagens voor 50% van het aantal verkeersbewegingen.

De totale emissie van NOx vanuit het wegverkeer, inclusief koude start, in 2028 wordt berekend op 59,0 kg/jr en die voor NH3 op 1,4 kg/jr.

Stationair draaien
Het stationair draaien van vrachtwagens is gemodelleerd als vlakbron voor de beoogde laad/los-locaties. Voor het berekenen van de emissies is aangenomen dat iedere vrachtwagen gedurende de gemiddelde laad- en/of lostijd van 15 minuten stationair draait met de gemiddelde emissiefactoren voor NOx en NH3 voor zwaar vrachtverkeer voor het type 'stad stagnerend'. Voor de secties 4 en 5 zijn geen emissies als gevolg van stationair draaien opgenomen, omdat het stationair draaien daar al is meegenomen in de MUT/ZUT mobiele werktuigen.

De totale emissie van NOx vanuit het stationair draaiend wegverkeer in 2028 wordt berekend op 68,4 kg/jr en die voor NH3 op 1,0 kg/jr.

Scheepvaart
Alleen bij sectie 1 ter hoogte van de Balgzanddijk is sprake van scheepvaartverkeer over het Balgzandkanaal gedurende de werkzaamheden. De scheepvaartbewegingen met Motorvrachtschepen M1 (Spits) en M4 (Dortmund-Ems) zijn gemodelleerd totdat zij zijn opgenomen in het heersende verkeersbeeld bij De Nieuwe Haven ten noordoosten van Den Helder. Voor de schepen van klasse M1 vanaf de projectlocatie en voor schepen van klasse M4 vanaf de sluis aan de Oostoeverweg – Touwslagersweg.
Voor de schepen wordt niet uitgegaan van walstroomgebruik en wordt aangenomen dat ze op de heenweg 100% beladen zijn en op de terugweg 0%. Daarnaast is het stationair draaien van de schepen per sectie en per type schip gemodelleerd.
De totale emissie van NOx vanuit de schepen in 2028 wordt berekend op 8,10 kg.

De totale emissies van NOx en NH3 als gevolg van de werkzaamheden voor het project Dijkversterking DHDO worden hieronder per jaar weergegeven:
2028 : 767,3 kg NOx en 22,4 kg NH3
2029 : 287,6 kg NOx en 10,3 kg NH3
2030 : 341,0 kg NOx en 10,7 kg NH3
Uit de berekeningen met AERIUS Calculator voor de drie jaren blijkt dat er in 2028 een meetbare toename van de stikstofdepositie optreedt van max. 0,01 mol in 2028 op (naderend) overbelaste hexagonen. In 2029 en 2030 treedt geen toename op van de stikstofdepositie. Voor het onderdeel stikstof is derhalve een vergunning aangevraagd voor dit project.

Passende Beoordeling effecten stikstofdepositie
Uit de AERIUS-berekeningen voor de aanlegfase (kenmerken RbH8SKWAd1dY, RUBfCoMYWPPh en RUGd8kP9E9gy) is gebleken dat er door toedoen van het project in de aanlegfase sprake is van een tijdelijke toename van de stikstofdepositie. De hoogste tijdelijke stikstofdepositie in de aanlegfase op overbelast stikstofgevoelig habitat is maximaal 0,01 mol/ha/jr gedurende 1 jaar. De toename van de stikstofdepositie dient passend beoordeeld te worden, om zeker te zijn dat er geen significant negatieve gevolgen plaatsvinden voor de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. De mogelijke negatieve gevolgen van deze depositietoename zijn beoordeeld in een passende beoordeling.

Depositie in de aanlegfase
Op basis van AERIUS Calculator is berekend dat er in 2028 sprake is een maximale tijdelijke stikstofdepositie van 0,01 mol N/ha/jr op de Natura 2000-gebieden 'Duinen Den Helder – Callantsoog' en 'Duinen en Lage Land Texel' als gevolg van de werkzaamheden voor het project Dijkversterking DODH.

***Tabel 4**. Overzicht van relevante overbelaste habitattypen met een projectbijdrage in 2028, inclusief KDW en maximale ADW in mol N/ha/jr.*

Natura 2000 - gebied	Habitattype/ leefgebied	Maximale projectbijdrage (mol N/ha/jaar)	KDW (mol N/ha/jaar)	Maximale ADW (mol N/ha/jaar)
Duinen en Lage Land Texel	H2130B - Grijze duinen (kalkarm)	0,01	929	1.494
	H2180A - Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,01	1.071	1.508
Duinen Den Helder-Callantsoog	H2130B - Grijze duinen (kalkarm)	0,01	929	1.249
	H2130C - Grijze duinen (heischraal)	0,01	786	1.085
	H2140B - Duinheiden met kraaihei (droog)	0,01	857	1.095
	H2150 - Duinheiden met struikhei	0,01	857	1.095
	H2180A - Duinbossen (droog), berken-eikenbos	0,01	1.071	1.371
	H2190C - Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	0,01	1.071	1.268
	H9999:84 - Habitattype onbekend/onzeker KDW op basis meest kritische relevante type (H6230)	0,01	714	1.450

Beoordeling stikstofdepositie Duinen Den Helder – Callantsoog
H2130B Grijze duinen (kalkarm)
De instandhoudingsdoelstellingen voor Grijze duinen (kalkarm) (H2130B) zijn behoud van oppervlakte en kwaliteit. Kalkarme grijze duinen hebben van nature een lage zuurgraad (pH), desalniettemin kan verdere verzuring optreden. Daarnaast is het habitattype zeer gevoelig voor vermesting. Van nature betreft het habitattype open en spaarzaam begroeide, vaak korstmosrijke duingraslanden. Deze veranderen als gevolg van vermesting in door helm gedomineerde vegetaties. Vermesting op open, zure duingraslanden kan ook een sterke 'vermossing' tot gevolg hebben. Knelpunten voor het habitattype zijn verruiging, verstruweling, te weinig open zand en invasieve exoten. Verruiging en verstruweling nemen toe door de beperkte konijnenstand en (overmatige) stikstofdepositie. Daarnaast is er te weinig open zand aanwezig door de geringe winddynamiek en een afname in zandaanvoer.

In de huidige situatie beslaat het totale areaal van het habitattype in Duinen Den Helder-Callantsoog 174 hectare, waarvan 27 % (naderend) overbelast is door stikstofdepositie. De tijdelijke projectbijdrage van dit project op overbelast areaal vindt plaats op < 1 hectare, dit beslaat minder dan 1 % van het areaal van het habitattype in Duinen Den Helder-Callantsoog in deelgebied Donkere Duinen.

De tijdelijke stikstofbijdrage is dusdanig klein (0,01 mol N/ha/jr) dat deze niet leidt tot negatieve effecten op de vegetatie en zorgt er evenmin voor dat de goede kwaliteit van het habitattype wordt aangetast. Daarnaast komt de geringe, tijdelijke projectbijdrage neer op zeer beperkt areaal van minder dan 1% van het habitattype. Door de projectbijdrage kan zeer lokaal verzuring en vermesting optreden, maar doordat dit op minder dan 1% van het habitattype optreedt, treden geen wezenlijke veranderingen op in de kwaliteit van het habitattype in zijn geheel.
De tijdelijke stikstofdepositietoename door het project staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (behoud van oppervlakte en verbetering van kwaliteit) niet in de weg.

H2130C Grijze duinen (heischraal)
De instandhoudingsdoelstellingen voor Grijze duinen (heischraal) (H2130C) zijn behoud van oppervlakte en kwaliteit. Dit habitattype komt volgens de provincie Noord-Holland alleen als zoekgebied voor in N2000-gebied 'Duinen Den Helder – Callantsoog'. Volgens de beheerder maakt de vegetatie een verruigde indruk en is de kwaliteit niet goed. Daarnaast is het habitattype zeer gevoelig voor verzuring en vermesting. Knelpunten voor het habitattype zijn verruiging, verstruweling en verbossing. Mogelijke maatregelen hiertegen zijn maaien en begrazing.

In de huidige situatie beslaat het totale areaal van het habitattype in Duinen Den Helder-Callantsoog 2 hectare, waarvan 33 % (naderend) overbelast is door stikstofdepositie. De tijdelijke projectbijdrage van dit project op overbelast areaal vindt plaats op 4 m2, dit beslaat minder dan 1 % van het areaal van het habitattype in Duinen Den Helder - Callantsoog.

De tijdelijke stikstofbijdrage is dusdanig klein (0,01 mol N/ha/jr) dat deze niet leidt tot negatieve effecten op de vegetatie en zorgt er evenmin voor dat de kwaliteit van het habitattype wordt aangetast. Daarnaast komt de geringe, tijdelijke projectbijdrage neer op zeer beperkt areaal van minder dan 1% van het habitattype. Door de projectbijdrage kan zeer lokaal verzuring en vermesting optreden, maar doordat dit op minder dan 1% van het habitattype optreedt, treden geen wezenlijke veranderingen op in de kwaliteit van het habitattype in zijn geheel.
De tijdelijke stikstofdepositietoename door het project staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (behoud van oppervlakte en verbetering van kwaliteit) niet in de weg.

H2140B Duinheiden met kraaihei (droog)
De instandhoudingsdoelstellingen voor Duinheiden met kraaihei (droog) (H2140B) zijn behoud van oppervlakte en kwaliteit. Duinheiden met kraaihei (droog) zijn gevoelig voor verzuring.

In totaal komt het habitattype voor op 26 hectare volgens de T1-kartering, waarvan 5 % (naderend) overbelast is door stikstofdepositie. De kwaliteit en trend in oppervlakte en kwaliteit van het habitattype zijn onbekend.

De kleine en tijdelijke projectbijdrage van dit project op overbelast areaal vindt plaats op 5 m2, dit beslaat minder dan 1 % van het areaal van het habitattype in Duinen Den Helder-Callantsoog. Belangrijkste knelpunten voor het behoud van het habitattype zijn, naast overmatige stikstofdepositie, versnelde opslag, vergrote beschikbaarheid van voedingsstoffen en de afwezigheid of geringe begrazing door konijnen.

De geringe, tijdelijke projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jr komt neer op zeer beperkt areaal van 5 m2, ofwel minder dan 1 % van het habitattype. Door de projectbijdrage kan zeer lokaal verzuring en vermesting optreden, maar doordat dit op slechts minder dan 1 % van het habitattype optreedt, treden geen wezenlijke veranderingen op in de kwaliteit van het habitattype in zijn geheel. De tijdelijke stikstofdepositietoename door het project staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (behoud van oppervlakte en kwaliteit) niet in de weg.

H2150 Duinheiden met struikhei
De instandhoudingsdoelstellingen voor Duinheiden met struikhei (H2150) zijn behoud van oppervlakte en kwaliteit. Duinheiden met struikhei zijn gevoelig voor verzuring. Dit heeft mede te maken met de dunne strooisellaag waardoor gedeponeerde stikstof gemakkelijker uitspoelt wat resulteert in verzuring. Hierdoor verdwijnen plantensoorten die afhankelijk zijn van enigszins gebufferde omstandigheden. Vermesting zorgt voor een verandering in soortensamenstelling. Hierdoor nemen kenmerkende mossen en korstmossen af, en nemen vaatplanten toe. Daarnaast vindt er versnelde successie plaats met als gevolg dominantie van kraaiheide.

In totaal komt het habitattype voor op 9 hectare volgens de T1-kartering. Het habitattype is recentelijk (2022) aangewezen voor het Natura 2000-gebied Duinen Den Helder - Callantsoog. De kwaliteit en trend in oppervlakte en kwaliteit van het habitattype zijn onbekend. Door het fragmentaire voorkomen van dit habitattype wordt dit habitattype in Nederland echter nergens als goed aangemerkt. Omdat de kwaliteit van het habitattype op basis van de gebiedsanalyse, het beheerplan en de natuurdoelanalyse onbekend is, is voor het habitattype H2150 aanvullend onderzoek verricht door Witteveen + Bos in de deelgebieden Donkere Duinen en Kooibosch Luttickduin. In het veldwerk dat is uitgevoerd (augustus 2023) is vooral veel braam aangetroffen in het habitattype. Er is nauwelijks struikheide aanwezig. Dit duidt op een slechte kwaliteit. In deelgebied Kooibosch Luttickduin is de vegetatiekundige kwaliteit op basis van vegetatiekartering matig. Dit is bevestigd in het veldbezoek door Witteveen + Bos (mei 2023).

Het habitattype groeit dicht met bomen en er wordt onvoldoende gekapt om verbossing tegen te gaan. De kwaliteit van het habitattype is op basis van de resultaten van het aanvullend veldonderzoek in 'Duinen Den-Helder Callantsoog' matig tot slecht.

De kleine en tijdelijke projectbijdrage van dit project op overbelast areaal vindt plaats op <1 hectare, dit beslaat minder dan 1,5 % van het areaal van het habitattype in Duinen Den Helder-Callantsoog. De projectbijdrage vindt plaats in de deelgebieden Donkere Duinen en Kooibosch-Luttickduin. Mogelijke knelpunten voor het behoud van het habitattype zijn overmatige stikstofdepositie, natuurlijke successie, en gebrek aan beheer met als gevolg verbossing, ontwikkeling van gaspeldoornstruweel en aanwezigheid van exoten. Stikstofdepositie leidt mogelijk tot verzuring en vermesting van het habitattype.

De geringe, tijdelijke projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jr komt neer op zeer beperkt areaal van 1,5 % van het habitattype. Door de projectbijdrage kan zeer lokaal verzuring en vermesting optreden, maar doordat dit op slechts 1,5 % van het habitattype optreedt, treden geen wezenlijke veranderingen op in de kwaliteit van het habitattype in zijn geheel. De tijdelijke stikstofdepositietoename door het project staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (behoud van oppervlakte en kwaliteit) niet in de weg.

H2180A Duinbossen (droog) berken-eikenbos
De instandhoudingsdoelstellingen voor Duinbossen (droog), berken-eikenbos (H2180A) zijn behoud van oppervlakte en kwaliteit. Door verzuring wordt het ontkalkingsproces, dat onder natuurlijke omstandigheden ook plaatsvindt, mogelijk versneld. Hierdoor zijn vele kenmerkende soorten van het habitattype, zoals korstmossen en paddenstoelen, de afgelopen decennia sterk achteruitgegaan. De ontkalking van de bodem leidt ertoe dat grote hoeveelheden fosfor beschikbaar komen voor de vegetatie, waardoor mogelijk verruiging plaatsvindt. In totaal komt het habitattype voor op circa 19 hectare volgens T1-kartering. In de Grafelijkheidsduinen en Donkere Duinen is de kwaliteit van het habitattype overwegend goed. In Kooibosch-Luttickduin is de kwaliteit van het habitattype deels goed en deels matig. In het habitattype is plaatselijk sprake van achteruitgang van de kwaliteit als gevolg van een toename van houtige exoten en verbraming. De oppervlakte van droge duinbossen neemt toe, waardoor hiervoor op dit moment geen knelpunten aanwezig zijn. Voor de kwaliteit zijn er enkele knelpunten aan te wijzen, waarvan de aanwezigheid van naaldbomen en exoten, betreding en eutrofiëring door hondenuitwerpselen de belangrijkste zijn.

In de huidige situatie beslaat het totale areaal van het habitattype in Duinen Den Helder-Callantsoog 3 hectare, waarvan 19 % (naderend) overbelast is door stikstofdepositie. De tijdelijke projectbijdrage van dit project op (naderend) overbelast areaal van 0,01 mol N/ha/jr vindt plaats op minder dan 1 hectare, dit beslaat 16 % van het areaal van het habitattype in Duinen Den Helder-Callantsoog. Stikstofdepositie kan bijdragen aan verruiging van het habitattype, maar heeft vooralsnog geen effect op de kwaliteit of de oppervlakte van het habitattype. Een kleine en tijdelijke stikstofdepositietoename door het project veroorzaakt geen relevante verandering in de verzuring en voedselrijkdom van het habitattype. De kleine, tijdelijke projectbijdrage heeft daarmee geen negatieve effecten voor de kwaliteit en het oppervlak van het habitattype. De tijdelijke stikstofdepositietoename door het project staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (behoud van oppervlakte en kwaliteit) niet in de weg.

H2190C Vochtige duinvalleien (ontkalkt)
De instandhoudingsdoelstellingen voor Vochtige duinvalleien (ontkalkt) zijn uitbreiding van oppervlakte en verbetering van kwaliteit. Het habitattype komt voor op Luttickduin en in een slenk in het Kooibosch, in totaal op een oppervlakte van circa 4 hectare volgens de T1-kartering, waarvan 3% (naderend) overbelast is door stikstofdepositie. De vegetatiekundige kwaliteit van het habitattype is over het algemeen goed. Maatregelen die genomen worden in het habitattype zijn verwijderen van opslag, maaien en begrazen en plaggen en chopperen van stukken duinvallei.

De KDW van Vochtige duinvalleien (ontkalkt) (H2190C) bedraagt 1.071 mol N/ha/jaar. De achtergronddepositie bedraagt op de locaties met een projectbijdrage en (naderende) overschrijding van de KDW maximaal 1.268 mol N/ha/jaar. De geringe, tijdelijke projectbijdrage van 0,01 mol N/ha/jr komt neer op zeer beperkt areaal van 118 m2, ofwel < 1 % van het habitattype. Door de projectbijdrage kan zeer lokaal verzuring en vermesting optreden, maar doordat dit op slechts 1 % van het habitattype optreedt, treden geen wezenlijke veranderingen op in de kwaliteit van het habitattype in zijn geheel. De tijdelijke stikstofdepositietoename door het project staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (behoud van oppervlakte en kwaliteit) niet in de weg.

Beoordeling stikstofdepositie Duinen en Lage Land Texel
H2130B Grijze duinen (kalkarm)
De instandhoudingsdoelstellingen voor Grijze duinen (kalkarm) (H2130B) zijn uitbreiding van oppervlakte en verbetering van kwaliteit. Kalkarme grijze duinen hebben van nature een lage zuurgraad (pH), desalniettemin kan verdere verzuring optreden. Daarnaast is het habitattype zeer gevoelig voor vermesting. Van nature betreft het habitattype open en spaarzaam begroeide, vaak korstmosrijke duingraslanden. Deze veranderen als gevolg van vermesting in door helm gedomineerde vegetaties. Vermesting op open, zure duingraslanden kan ook een sterke 'vermossing' tot gevolg hebben. Knelpunten voor het habitattype zijn verruiging, vergrassing, te weinig open zand en verdringing door duinroosje. Verruiging en vergrassing nemen toe door de beperkte konijnenstand en (overmatige) stikstofdepositie. Daarnaast is er te weinig open zand aanwezig door de geringe winddynamiek en een afname in zandaanvoer.

In de huidige situatie beslaat het totale areaal van het habitattype in Duinen en Lage Land Texel 629 hectare, waarvan 2 % (naderend) overbelast is door stikstofdepositie. De tijdelijke projectbijdrage van dit project op overbelast areaal vindt plaats op < 1 hectare, dit beslaat minder dan 1 % van het areaal van het habitattype in Duinen en Lage Land Texel.

De tijdelijke stikstofbijdrage is dusdanig klein (0,01 mol N/ha/jr) dat deze niet leidt tot negatieve effecten op de vegetatie en zorgt er evenmin voor dat de goede kwaliteit van het habitattype wordt aangetast. Daarnaast komt de geringe, tijdelijke projectbijdrage neer op zeer beperkt areaal van minder dan 1% van het habitattype. Door de projectbijdrage kan zeer lokaal verzuring en vermesting optreden, maar doordat dit op minder dan 1% van het habitattype optreedt, treden geen wezenlijke veranderingen op in de kwaliteit van het habitattype in zijn geheel.
De tijdelijke stikstofdepositietoename door het project staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (behoud van oppervlakte en verbetering van kwaliteit) niet in de weg.

H2180A Duinbossen (droog) berken-eikenbos
De instandhoudingsdoelstellingen voor Duinbossen (droog), berken-eikenbos (H2180A) zijn behoud van oppervlakte en verbetering van kwaliteit. Door verzuring wordt het ontkalkingsproces, dat onder natuurlijke omstandigheden ook plaatsvindt, mogelijk versneld. Hierdoor zijn vele kenmerkende soorten van het habitattype, zoals korstmossen en paddenstoelen, de afgelopen decennia sterk achteruitgegaan. De ontkalking van de bodem leidt ertoe dat grote hoeveelheden fosfor beschikbaar komen voor de vegetatie, waardoor mogelijk verruiging plaatsvindt. In totaal komt het habitattype voor op 188 hectare volgens T1-kartering. Voor de kwaliteit zijn er enkele knelpunten aan te wijzen, waarvan, naast verzuring en vermesting door stikstofdepositie, de aanwezigheid van naaldbomen en exoten de belangrijkste zijn.

In de huidige situatie beslaat het totale areaal van het habitattype in Duinen en Lage Land Texel 188 hectare, waarvan 90 % (naderend) overbelast is door stikstofdepositie. De tijdelijke projectbijdrage van dit project op (naderend) overbelast areaal van 0,01 mol N/ha/jr vindt plaats op 47 hectare, dit beslaat 25 % van het areaal van het habitattype in Duinen en Lage Land Texel. Stikstofdepositie kan bijdragen aan verruiging van het habitattype, maar heeft vooralsnog geen effect op de kwaliteit of de oppervlakte van het habitattype. Een kleine en tijdelijke stikstofdepositietoename door het project veroorzaakt geen relevante verandering in de verzuring en voedselrijkdom van het habitattype. De kleine, tijdelijke projectbijdrage heeft daarmee geen negatieve effecten voor de kwaliteit en het oppervlak van het habitattype. De tijdelijke stikstofdepositietoename door het project staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (behoud van oppervlakte en verbetering van kwaliteit) niet in de weg.

<u>Oppervlakteverlies</u>
Drie habitattypen van het Natura 2000-gebied Waddenzee, namelijk H1140A, H1310A en H1330A, kunnen negatieve effecten ondervinden van de werkzaamheden in sectie 3. In sectie 3 is een deel van de huidige dijk overspoeld met zand en sediment en in meer of mindere mate begroeid geraakt. Hierdoor is op de dijkconstructie plaatselijk vegetatie aanwezig die kwalificeert als habitattype. In sectie 3 wordt de dijkconstructie tot en met de teen vervangen, waardoor sediment en lokaal ook vegetatie afgegraven moeten worden. Het afgegraven sediment wordt buitenwaarts op een tijdelijke hoogwaterrug gelegd, zodat het werkgebied bij hoogwater droog blijft. Na uitvoering van de werkzaamheden wordt het sediment teruggebracht op de dijkconstructie. Het ruimtebeslag dat nodig is voor de tijdelijke hoogwaterrug valt onder het ruimtebeslag in de aanlegfase. Het ruimtebeslag dat nodig is voor de nieuwe dijk, welke op dezelfde locatie als de huidige dijk ligt, valt onder het ruimtebeslag in de gebruiksfase.

H1140A Slik- en zandplaten (getijdengebied)
Het ruimtebeslag op het habitattype H1140A is 5,02 hectare in de aanlegfase, waarvan 0,34 hectare ook ruimtebeslag in de gebruiksfase is. Dit ruimtebeslag vindt plaats in sectie 3 en bedraagt respectievelijk 0,005 % en 0,0003 % van het totale oppervlak H1140A in de Waddenzee (106.691 hectare). Gezien het dynamische karakter van de Waddenzee en de vrijwel dagelijkse overstroming, zijn effecten van tijdelijk verminderde overstroming en verdroging na het terugbrengen van het sediment op de dijkconstructie al snel niet meer zichtbaar. Het habitattype is vrijwel onbegroeid. Het gebied binnen het ruimtebeslag kwalificeert na afronding van de werkzaamheden weer als H1140A, en de kwaliteit van het habitattype herstelt zich. Bij effectenstudies in de Waddenzee wordt er meestal vanuit gegaan dat volledig herstel plaatsvindt in een periode van 4 tot 12 jaar.

Het ruimtebeslag in aanleg- en gebruiksfase van de dijkversterking heeft een negatief effect op de kwaliteit van maximaal 0,005 % van het totale areaal van het habitattype in de Waddenzee, maar heeft geen effect op de voor het habitattype beschreven knelpunten en staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van behoud van oppervlakte en verbetering van kwaliteit niet in de weg. Significante gevolgen van het tijdelijke ruimtebeslag op het habitattype H1140A zijn uitgesloten.

H1310A Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)
Het ruimtebeslag op het habitattype H1310A is 0,62 hectare in de aanlegfase, waarvan 0,09 hectare ook ruimtebeslag in de gebruiksfase is. Dit ruimtebeslag vindt plaats in sectie 3 en bedraagt respectievelijk 0,02 % en 0,004 % van het totale oppervlak H1310A in de Waddenzee (2.586 hectare).

Het habitattype H1310A bestaat ter plaatse van het ruimtebeslag in sectie 3 gedeeltelijk uit zandig sediment, welke niet of nauwelijks is begroeid, gedeeltelijk uit riet en gedeeltelijk uit pioniervegetatie. Het habitattype ter plaatse kent een relatief lage dynamiek en ligt grotendeels boven het gemiddeld hoogwater. Door betreding van het wad met materieel, kan sprake zijn van verdichting van het wad. Daarnaast wordt een deel, zo niet alle aanwezige vegetatie afgegraven zodat de dijkversterking uitgevoerd kan worden. Na afloop van de werkzaamheden wordt afgegraven sediment teruggeplaatst.

Op het teruggeplaatste sediment kan zich op termijn weer vegetatie ontwikkelen die als H1310A kwalificeert. Het habitattype H1310A kenmerkt zich door begroeiingen die zich ieder jaar opnieuw ontwikkelen op een kale, meestal opdrogende bodem. Bij effectenstudies in de Waddenzee wordt er meestal vanuit gegaan dat volledig herstel plaatsvindt in een periode van 4 tot 12 jaar, al naar gelang de dynamiek in het systeem. Voor H1310A is de verwachting dat herstel in principe sneller optreedt, omdat het pioniersvegetatie betreft.

H1310A heeft in de Waddenzee een behoudsdoelstelling voor oppervlakte en kwaliteit. Tussen de T0-kaart (2004 - 2010) en T1-kaart (2012 - 2019) is het habitattype in de Waddenzee met 695 hectare toegenomen, en ook wordt minimaal aan de behoudsdoelstelling voor kwaliteit voldaan (Heidinga et al., 2023). Het tijdelijke ruimtebeslag door de dijkversterking heeft een negatief effect op de kwaliteit van maximaal 0,02 % van het totale areaal van het habitattype in de Waddenzee, maar staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van behoud van oppervlakte en verbetering van kwaliteit, zeker gezien de toename van H1310A tussen de T0- en T1-kartering, niet in de weg. Significante gevolgen van het ruimtebeslag op het habitattype H1310A zijn uitgesloten.

H1330A Schorren en zilte graslanden (buitendijks)
Het ruimtebeslag op het habitattype H1330A is 0,24 hectare in de aanlegfase, waarvan 0,06 hectare ook ruimtebeslag in de gebruiksfase is. Dit ruimtebeslag vindt plaats in sectie 3 en bedraagt respectievelijk 0,004 % en 0,001 % van het totale oppervlak H1330A in de Waddenzee (5.530 hectare).

Het habitattype H1330A bestaat ter plaatse van het ruimtebeslag in sectie 3 voornamelijk uit brakke kwelder met rietvegetatie, pionierskwelder en vochtige ruigten. Het habitattype ter plaatse kent een lage dynamiek en ligt boven het gemiddeld hoogwater. Door het aanleggen van een tijdelijke hoogwaterrug en door betreding van het wad met materieel, kan sprake zijn van verdichting van het wad. Daarnaast wordt een deel, zo niet alle aanwezige vegetatie afgegraven zodat de dijkversterking uitgevoerd kan worden. Na afloop van de werkzaamheden wordt afgegraven sediment teruggeplaatst.

Op het teruggeplaatste sediment kan zich op termijn weer vegetatie ontwikkelen die als H1330A kwalificeert. Aangezien de delen waarop het ruimtebeslag door de dijkversterking plaatsvindt boven het gemiddeld hoogwater liggen, is de dynamiek echter beperkt. In welke vorm H1330A terugkeert op locaties waar sprake is van tijdelijk ruimtebeslag, is slecht te voorspellen, maar een vegetatie met riet lijkt gezien de hoogteligging voordehand liggend. Ook in de huidige situatie is ter plaatse van het ruimtebeslag veel riet aanwezig. Bij effectenstudies in de Waddenzee wordt er meestal vanuit gegaan dat volledig herstel plaatsvindt in een periode van 4 tot 12 jaar, al naar gelang de dynamiek in het systeem. Ook op deze locatie is herstel van het habitattype H1330A in een periode van 4 tot 12 jaar mogelijk, waarbij herstel van kweldervegetatie in principe sneller optreedt.

H1330A heeft in de Waddenzee een behoudsdoelstelling voor oppervlakte en een verbeterdoelstelling voor kwaliteit. De huidige staat van instandhouding van het habitattype in de Waddenzee is matig ongunstig. Tussen de T0-kaart (2004 - 2010) en T1-kaart (2012 - 2019) is het habitattype in de Waddenzee met 363 hectare toegenomen. Het tijdelijke ruimtebeslag door de dijkversterking heeft een negatief effect op de kwaliteit van maximaal 0,004 % van het totale areaal van het habitattype in de Waddenzee, maar staat het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van behoud van oppervlakte en verbetering van kwaliteit, zeker gezien de toename van H1330A tussen de T0- en T1-kartering, niet in de weg. De werkzaamheden dragen ook niet bij aan de ontwikkeling van climaxvegetaties, en dragen daarmee niet bij aan het voor dit habitattype bekende knelpunt. Significante gevolgen van het ruimtebeslag op het habitattype H1330A zijn uitgesloten.

Habitatsoorten

Meervleermuis
De meervleermuis is aangewezen voor het Natura 2000-gebied IJsselmeer. Voor behoud van de meervleermuis is het van belang dat het complete netwerk van vlieg- en migratieroutes, winterverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen en foerageergebieden beschermd wordt.
Op basis van onderzoek is voor meervleermuis bekend waar in Nederland de meest waarschijnlijke vliegroutes tussen zomer- en winterverblijven aanwezig zijn. Tot deze routes behoren in de omgeving van het projectgebied de oevers van het IJsselmeer, de Afsluitdijk en de noordzijde van het Amstelmeer. De aanwezigheid van een migratieroute langs de Waddenzeekust tussen Den Oever en Den Helder is minder waarschijnlijk.
Op basis van het veldonderzoek is geconcludeerd dat het Balgzandkanaal door de meervleermuis wordt gebruikt als migratieroute en tijdens de migratie ook wordt gebruikt als foerageergebied. In de overige delen van het projectgebied is geen essentieel leefgebied voor meervleermuis aanwezig. Het is niet met zekerheid te stellen dat de instandhouding van meervleermuis in het IJsselmeer afhankelijk is van de migratieroute over het noorden van het Amstelmeer en langs het Balgzandkanaal. Het is echter ook niet uit te sluiten, daarom zijn de effecten van het project op meervleermuis in het kader van externe werking wel bepaald en beoordeeld.

Verstoring van het project op meervleermuizen treedt potentieel op door verstoring door licht en verstoring door geluid. Verstoring kan optreden door licht en geluid als in de actieve periode van meervleermuis, tussen 1 maart en 1 november tussen zonsondergang en zonsopkomst, gewerkt wordt. Effecten van verlichting op meervleermuis treden op tot een maximale afstand van 80 m. De effecten van verlichting op meervleermuis kunnen daarmee optreden door werkzaamheden in sectie 1 (binnenzijde Balgzanddijk) en sectie 2 (buitenzijde Balgzanddijk) en beslaan daarmee het gehele Balgzandkanaal. De effecten van geluid ontstaan ter plaatse van het ponton in het Balgzandkanaal en reiken, ter plaatse van het ponton, tot maximaal 30 m in het Balgzandkanaal.

Significante gevolgen van verstoring door licht (sectie 1 en 2) en geluid (sectie 1) kunnen niet uitgesloten worden wanneer in de actieve periode van meervleermuis wordt gewerkt. Dit betekent dat in deze secties mitigatie nodig is in de periode 1 maart tot 1 november wanneer voor zonsopgang en na zonsondergang wordt gewerkt.

Verstoring door geluid wordt voorkomen door werkzaamheden in sectie 1 in de periode 1 maart - 1 november enkel uit te voeren in de periode tussen een uur na zonsopkomst tot een uur voor zonsondergang (zie voorschrift 7). In de actieve periode van de meervleermuis wordt verstoring door geluid dan voorkomen, waardoor geen sprake is van doorsnijding en obstructie van de migratieroute. Negatieve effecten en significante gevolgen voor de meervleermuis in het IJsselmeer als gevolg van verstoring door geluid zijn daarmee uitgesloten.

Verstoring door licht langs het Balgzandkanaal wordt voorkomen door werkzaamheden in sectie 1, aan de binnendijkse zijde van de Balgzanddijk, in de periode 1 maart - 1 november enkel uit te voeren in de periode een uur na zonsopkomst tot een uur voor zonsondergang (zie voorschrift 8). In deze periode wordt kunstlicht ook alleen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden gebruikt, zodat het Balgzandkanaal tussen een uur voor zonsondergang en een uur na zonsopkomst onverlicht is.

Verstoring door licht langs het Balgzandkanaal wordt daarnaast voorkomen door bij werkzaamheden in sectie 2A, 2B en 2C-1, aan de buitendijkse zijde van de Balgzanddijk, uitstraling van kunstlicht te beperken. In de periode 1 maart tot 1 november worden langs de Balgzanddijk buitendijks de volgende maatregelen genomen (zie voorschrift 9):

- verlichting wordt alleen op het werk gericht en verlichting wordt alleen daar gebruikt waar het daadwerkelijk nodig is;
- uitstraling van licht richting het Balgzandkanaal wordt voorkomen;
- het kunstlicht dat gebruikt wordt is amberkleurig en UV-vrij;
- het aantal lampen en de lichtintensiteit wordt tot een minimum beperkt;
- er worden lage lichtpunten gebruikt (<4 meter) en deze worden gericht en afgeschermd;

Als bovenstaande maatregelen niet mogelijk zijn, dan wordt in de actieve periode van (1 maart tot 1 november) niet tussen één uur voor zonsondergang en één uur na zonsopkomst gewerkt.

De doorvliegroute en foerageergebied boven het Balgzandkanaal blijven op die manier behouden. Negatieve effecten en significante gevolgen voor de meervleermuis in het IJsselmeer als gevolg van verstoring door licht zijn bij uitvoering van deze maatregelen uitgesloten.

Broedvogels
Uit de passende beoordeling (Witteveen+Bos, 2025) blijkt dat significante gevolgen op de broedvogelsoorten, bruine kiekendief, kluut en visdief niet uitgesloten kunnen worden doordat de broedgebieden Van Ewijckschor, Normerven, Vatrop en het schor bij Den Oever in het broedseizoen (april tot uiterlijk half september) verstoord worden door de werkzaamheden.

Bruine kiekendief
Sinds 2017 zijn in de broedvogelmonitoring van Sovon geen broedgevallen van bruine kiekendief meer bekend binnen de verstoringscontour van het projectgebied. Het Normerven, het schor bij Den Oever en de bredere rietoevers langs de dijk in sectie 1 en 2 vormen echter wel geschikt broedbiotoop voor de bruine kiekendief, en dragen daardoor in theorie wel bij aan de draagkracht van de Waddenzee voor de bruine kiekendief. Bruine kiekendief komt met een gemiddelde van 32 broedparen in de Waddenzee (periode 2019 t/m 2023) boven zijn instandhoudingsdoelstelling van 30 broedparen voor.

Bij gelijktijdige verstoring van de bredere rietoevers, het schor bij Den Oever en het Normerven in of voorafgaand aan het broedseizoen van bruine kiekendief (circa half maart tot eind juli), is in de omgeving van het projectgebied in het Natura 2000-gebied Waddenzee onvoldoende onverstoord broedbiotoop voor bruine kiekendief aanwezig om te kunnen broeden. Gezien de jaarlijkse fluctuaties in broedaantallen en de negatieve trend in aantallen broedparen van bruine kiekendief, zijn significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstelling bij het parallel uitvoeren van werkzaamheden in sectie 1, 2, 3 en 5 niet uit te sluiten.

Wanneer werkzaamheden in de periode april tot en met minimaal juli buiten de verstoringscontour van de broedgebieden Van Ewijckschor, Normerven, en Vatrop worden uitgevoerd, zijn negatieve effecten en significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen van bruine kiekendief uitgesloten. Voor de Van Ewijckschor betekent dit dat in sectie 1 in de maanden april tot en met minimaal juli niet gewerkt wordt binnen 635 meter van de Van Ewijckschor tussen dijkpaal 9,15 en dijkpaal 11,60. Bij het Normerven, sectie 3, kan in de maanden april tot en met minimaal juli niet gewerkt worden binnen 334 meter van het Normerven, tussen dijkpaal 16,85 en dijkpaal 18,60. Bij het broedeiland Vatrop, bij sectie 4C en 5A-2, betekent dit dat in de maanden april tot en met minimaal juli niet gewerkt wordt binnen 335 meter van het broedeiland, tussen dijkpaal 22,90 en dijkpaal 23,90 (zie voorschrift 13). In alle gevallen geldt dat minimaal tot en met juli niet wordt gewerkt, en dat na juli pas gestart kan worden met werkzaamheden als uit een inventarisatie door een ecoloog blijkt dat geen broedende vogels en niet-vliegvlugge jongen binnen de verstoringscontour van de werkzaamheden meer aanwezig zijn.

Voor het schor bij Den Oever zijn geen mitigerende maatregelen nodig. Significante gevolgen waren niet uitgesloten bij gelijktijdige verstoring van alle voor bruine kiekendief geschikte broedgebieden binnen de verstoringscontour van het project. Bij behoud van uitwijkmogelijkheid naar onverstoord broedgebied, zijn significante gevolgen uit te sluiten. Het breedste deel en minimaal de helft van het oppervlak van het schor bij Den Oever ligt volledig buiten de verstoringscontour van het project. Omdat bruine kiekendief zowel binnen het schor bij Den Oever als naar het Normerven kan uitwijken, zijn significante gevolgen voor bruine kiekendief uitgesloten. Maatregelen bij het schor bij Den Oever zijn daarom niet nodig.

Kluut
Op de Van Ewijckschor is de kluut in de periode 2017 - 2022 met gemiddelde twee broedparen aangetroffen. Omdat het broedgebied bij inperking van predatie door vossen wel geschikt is als broedgebied voor kluut en daarmee potentieel bijdraagt aan de draagkracht van de Waddenzee voor kluut, is de Van Ewijckschor beoordeeld als zijnde potentieel geschikt broedgebied.
De kluut komt onder de instandhoudingsdoelstelling voor in Natura 2000-gebied 'Waddenzee'. De werkzaamheden in sectie 1 leiden in het broedseizoen van kluut tot verstoring van potentieel broedgebied. Hierdoor wordt de potentiële draagkracht van de Waddenzee voor kluut tijdelijk verkleind. Geschikte alternatieve broedlocaties zijn binnen 10 km van het verstoorde gebied in de Waddenzee nauwelijks aanwezig en daarom zijn significante gevolgen van verstoring door werkzaamheden in sectie 1 niet uitgesloten.

In sectie 4 en 5 leiden buitendijkse werkzaamheden tot verstoring van het buitendijkse broedgebied Vatrop. Dit is het geval voor de werkzaamheden die binnen de maximale effectafstand voor verstoring van 335 m (geluid) van het broedeiland bij Vatrop plaatsvinden. Daarnaast is tot op respectievelijk 80 m en 250 m van het broedeiland mogelijk sprake van verstoring door licht en optische verstoring. Het broedeiland bij Vatrop draagt in de huidige situatie bij aan de draagkracht van de Waddenzee voor kluut en de klutenpopulatie is onderdeel van de populatie in de Waddenzee, ook al is het broedeiland geen onderdeel van het Natura 2000-gebied Waddenzee. Aangezien het om aanzienlijke aantallen kluten gaat (circa 100 - 120 broedparen) en de kluut onder de instandhoudingsdoelstelling voorkomt, zijn significante gevolgen van de werkzaamheden door verstoring in het broedseizoen niet uitgesloten.

Wanneer werkzaamheden in de periode april tot en met minimaal juli buiten de verstoringscontour van de broedgebieden Van Ewijckschor en Vatrop worden uitgevoerd, zijn negatieve effecten en significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen van kluut uitgesloten. Voor de Van Ewijckschor betekent dit dat in sectie 1 in de maanden april tot en met minimaal juli niet gewerkt wordt binnen 635 meter van de Van Ewijckschor tussen dijkpaal 9,15 en dijkpaal 11,60. Bij het broedeiland Vatrop, bij sectie 4C en 5A-2, betekent dit dat in de maanden april tot en met minimaal juli niet gewerkt wordt binnen 335 meter van het broedeiland, tussen dijkpaal 22,90 en dijkpaal 23,90. In alle gevallen geldt dat minimaal tot en met juli niet wordt gewerkt, en dat na juli pas gestart kan worden met werkzaamheden als uit een inventarisatie door een ecoloog blijkt dat geen broedende vogels en niet-vliegvlugge jongen binnen de verstoringscontour van de werkzaamheden meer aanwezig zijn (zie voorschrift 13).

Visdief
Werkzaamheden in sectie 4 en 5 worden (gedeeltelijk) uitgevoerd binnen het broedseizoen van de visdief. De werkzaamheden kunnen daarmee leiden tot verstoring van (potentieel) broedgebied van de visdief. In sectie 4 en 5 leiden buitendijkse werkzaamheden tot verstoring van het buitendijkse broedgebied Vatrop. Dit is het geval voor de werkzaamheden die binnen de maximale effectafstand voor verstoring van 335 m (geluid) van het broedeiland bij Vatrop plaatsvinden. Daarnaast is tot op respectievelijk 80 m en 250 m van het broedeiland mogelijk sprake van verstoring door licht en optische verstoring.

Aangezien de werkzaamheden rondom 335 m van het broedeiland gedeeltelijk in het broedseizoen van de visdief plaatsvinden, is het waarschijnlijk dat het broedeiland gedurende de werkzaamheden (in één seizoen) niet functioneert als broedgebied. Het broedeiland bij Vatrop draagt in de huidige situatie bij aan de draagkracht van de Waddenzee voor visdief en de aanwezige visdieven maken onderdeel uit van de populatie in de Waddenzee, ook al is het broedeiland geen onderdeel van het Natura 2000-gebied Waddenzee. Het voorkomen van visdief is met maximaal 3 broedparen in de periode 2017 - 2022 beperkt, maar uitwijkmogelijkheden naar alternatief, onverstoord broedgebied zijn in de directe omgeving binnen het Natura 2000-gebied Waddenzee niet aanwezig. Aangezien visdief onder de instandhoudingsdoelstelling voorkomt, zijn significante gevolgen van de werkzaamheden door verstoring in het broedseizoen niet uitgesloten.

Wanneer werkzaamheden in de periode april tot en met minimaal juli buiten de verstoringscontour van broedgebied Vatrop worden uitgevoerd, zijn negatieve effecten en significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen van visdief uitgesloten. Bij het broedeiland Vatrop, bij sectie 4C en 5A-2, betekent dit dat in de maanden april tot en met minimaal juli niet gewerkt wordt binnen 335 meter van het broedeiland, tussen dijkpaal 22,90 en dijkpaal 23,90. In alle gevallen geldt dat minimaal tot en met juli niet wordt gewerkt, en dat na juli pas gestart kan worden met werkzaamheden als uit een inventarisatie door een ecoloog blijkt dat geen broedende vogels en niet-vliegvlugge jongen binnen de verstoringscontour van de werkzaamheden meer aanwezig zijn (zie voorschrift 13).

Niet-broedvogels
In de Passende beoordeling (Witteveen+Bos 2025) is onderzocht welke voor de Waddenzee aangewezen soorten niet-broedvogels gebruik maken van de Waddenzee ter hoogte van het projectgebied en vervolgens voor welke soorten negatieve effecten van verstoring niet bij voorbaat zijn uitgesloten. Verstoring kan optreden als gevolg van licht, geluid, trilling en door optische verstoring. Voor de meeste soorten is de effectafstand van optische verstoring het grootst (maximaal 1000 meter). In veel gevallen is de effectafstand voor optische verstoring daarom maatgevend voor de reikwijdte van verstoringseffecten. Verstoring is mogelijk ten oosten van het Kooihoekschor tot en met het schor bij Den Oever in het oosten. In figuur 2 hieronder is met gele lijnen aangegeven waar de verstoringscontour in en rond het projectgebied loopt.

Figuur 2. *Verstoringscontouren werkzaamheden dijkversterking en vogeltelgebieden*

Voor verstoring die door de dijkversterking kan optreden, kan de verstoring van de hoogwatervluchtplaatsen leiden tot verminderd gebruik van voedselgebied tijdens laagwater. In de beoordeling van effecten van verstoring door geluid en optische verstoring is zowel de verstoring van hoogwatervluchtplaatsen als verstoring van foerageergebied beoordeeld.
Wanneer de werkzaamheden in alle secties tegelijkertijd plaatsvinden, vindt overal tegelijkertijd verstoring plaats. Aangezien het studiegebied relatief geïsoleerd ligt ten opzichte van de rest van de Waddenzee, leidt dit er bij gelijktijdige uitvoering van de werkzaamheden in alle secties toe dat er onvoldoende uitwijkmogelijkheid voor vogels is. Significante gevolgen zijn dan niet uit te sluiten.

Voor soorten waarbij werkzaamheden in de afzonderlijke secties alleen tot negatieve effecten leiden, kan gelijktijdige uitvoering van werkzaamheden in meerdere secties alsnog leiden tot significante gevolgen. Uitwijkmogelijkheden naar onverstoord leefgebied kunnen in dat geval namelijk verloren gaan, doordat het volledige leefgebied van soorten gelijktijdig wordt verstoord. In de PB is daarom ook beoordeeld wat het cumulatieve effect is wanneer de werkzaamheden in verschillende secties gelijktijdig worden uitgevoerd.

Uit de PB blijkt dat significante gevolgen van verstoring door de werkzaamheden niet zijn uit te sluiten voor smient, wintertaling, pijlstaart, scholekster, kluut, goudplevier, zilverplevier, kanoetstrandloper, krombekstrandloper, grutto, rosse grutto, zwarte ruiter, tureluur, groenpootruiter, wulp en bergeend. Het betreft met name steltlopers, waarvoor bij verstoring op hoogwatervluchtplaatsen (in bepaalde maanden) onvoldoende uitwijkmogelijkheid is naar alternatieve, onverstoorde hoogwatervluchtplaatsen. Voor deze soorten worden mitigerende maatregelen genomen om significante gevolgen te voorkomen.

Met uitzondering van wintertaling, pijlstaart en bergeend, betreft het dus met name steltlopers. Hiervoor zijn twee redenen aan te wijzen. Ten eerste komen steltlopers en ook bergeend met name in de periode april tot en met oktober in grote aantallen voor in het projectgebied. Het voorkomen van grote aantallen steltlopers overlapt daarmee met de periode waarin de werkzaamheden voor de dijkversterking volgens de referentieplanning grotendeels worden uitgevoerd, namelijk half april tot half oktober. De overige soortgroepen, namelijk viseters, ganzen, grondeleenden en duikeenden, komen met name van oktober tot en met maart of jaarrond (viseters) in het projectgebied voor, waarmee de kans op verstoring, vanwege het (grotendeels) ontbreken van overlap met de uitvoeringsperiode, per definitie klein is. Ten tweede zijn steltlopers relatief gevoelig voor verstoring. Steltlopers zijn bij hoogwater gebonden aan de gebieden langs of op de dijk en worden daarnaast op relatief grote afstand (vaak 1.000 m) al verstoord. Dit maakt dat werkzaamheden op de dijk relatief snel leiden of kunnen leiden tot verstoring van steltlopers. Als gevolg hiervan zijn significante gevolgen niet voor alle soorten steltlopers uit te sluiten. De overige soortgroepen zijn in verhouding tot de steltlopers minder gevoelig voor verstoring.

Ze zijn veelal minder specifiek gebonden aan de gebieden langs of op de dijk en worden daarnaast op relatief kortere afstand (vaak 500 m) verstoord. Voor soorten in de overige soortgroepen zijn significante gevolgen daardoor vaker met zekerheid uit te sluiten.

Om significante gevolgen voor alle soorten uit te kunnen sluiten, zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk. In de PB wordt per soort beschreven welke mitigerende maatregelen nodig zijn. De maatregelen zijn hieronder uitgewerkt tot één set aan maatregelen, waarbij de maatregelen per sectie zijn samengevat.

Figuur 3. *Fasering en andere maatregelen ter voorkoming van verstoring niet-broedvogels per dijksectie.*

Locatie op de dijk / aanduiding secties	Uitgeschreven maatregelen niet-broedvogels (licht gekleurde tekst is herhaling van een maatregel die al eerder in de tabel is beschreven)	Ten behoeve van niet-broedvogelsoort
Balgzanddijk - sectie 1, 2A en 2B	- niet gelijktijdig werken in sectie 1A/1B/1C/1D/1E/1F en sectie 2A/2B/2C/2D - zoveel mogelijk gelijktijdige uitvoering van sectie 2A/2B en sectie 1G/1H/1I/1J; - in sectie 1A tot en met 1E niet werken in juli en augustus; - in sectie 1G tot en met 1J, 2A en 2B niet werken in oktober	- krombekstrandloper, groenpootruiter, wulp, bergeend, zwarte ruiter, kluut - groenpootruiter - kanoet, bonte strandloper, bergeend
Amsteldiepdijk - sectie 2B en 2C	- niet gelijktijdig werken in sectie 2A/2B en sectie 1A/1B/1C/1D/1E/1F - niet gelijktijdig werken in sectie 2A/2B en sectie 2C/2D - zoveel mogelijk gelijktijdige uitvoering van sectie 2A/2B en sectie 1G/1H/1I/1J; - niet gelijktijdig werken in sectie 2C-2 en sectie 3B; - in sectie 2C en 2D niet werken in mei; - in sectie 2C en 2D niet werken in oktober	- krombekstrandloper, groenpootruiter, wulp, bergeend, zwarte ruiter, kluut, smient, tureluur - krombekstrandloper, groenpootruiter, wulp, bergeend, zwarte ruiter, kluut, smient, tureluur - krombekstrandloper, groenpootruiter, wulp, bergeend, zwarte ruiter, tureluur - zilverplevier, rosse grutto - kanoet, bonte strandloper, zilverplevier
Wieringer Zeewering ten westen en oosten van het Normerven - sectie 3	- niet gelijktijdig werken in sectie 3B en sectie 2C-2; - niet gelijktijdig werken in sectie 3 en sectie 4D en 5B - niet gelijktijdig werken (inclusief transport) in sectie 3A en 3B; - geen binnendijks en buitendijks transport tijdens hoogwater, zodat het gebied rondom het Normerven binnen- én buitendijks als hoogwatervluchtplaats altijd beschikbaar blijft	- krombekstrandloper, groenpootruiter, wulp, bergeend, zwarte ruiter, pijlstaart - scholekster, kluut, grutto, tureluur, pijlstaart - scholekster, wulp, tureluur, grutto, pijlstaart, zwarte ruiter - scholekster, wulp, tureluur, grutto, pijlstaart, zwarte ruiter
Wieringer Zeewering tussen Vatrop en het schor bij Den Oever - sectie 4D en 5B	- niet tegelijkertijd werken in sectie 4D en 5B en sectie 3 - in mei in sectie 5B niet werken of niet werken in de periode 2 uur voor en 2 uur na hoogwater - in sectie 4D en 5B in september niet of niet tijdens hoogwater werken - in sectie 4D en 5B in oktober niet werken	- scholekster, kluut, grutto, tureluur, pijlstaart - rosse grutto - goudplevier, bergeend - wintertaling, bergeend

Met de uitvoering van de maatregelen zoals weergegeven in Figuur 3 wordt gewaarborgd dat niet-broedvogels bij verstoring door de werkzaamheden kunnen uitwijken (zie voorschriften 14 tm 22).

In het MER en in de passende beoordeling is beoordeeld dat verstoring van de HVP's na inzet van mitigerende maatregelen niet kan leiden tot significante gevolgen, omdat vogels kunnen uitwijken naar andere HVP's. De Commissie mer vindt echter dat uitwijkmogelijkheden van vogels naar alternatieve HVP's alleen als argument kunnen worden gebruikt als voldoende is aangetoond dat uitwijken geen belangrijke (fysiologische) gevolgen heeft voor de vogelpopulaties die gebruik maken van de Waddenzee. Uit wetenschappelijke literatuur blijkt namelijk dat het uitwijken van vogels als gevolg van verstoring leidt tot energie- en tijdverlies en, vooral bij zeer hoogwater, ook tot ruimtegebrek. Dat kan leiden tot een slechtere conditie van vogels, wat kan doorwerken in hogere sterfte en daarmee een populatie-effect kan hebben.

Deze aspecten moeten navolgbaar worden betrokken bij de beoordeling, met aandacht voor cumulatie met andere verstoringsbronnen, om aan te tonen dat het voorkeursalternatief binnen de kaders van de Natura 2000-wetgeving uitvoerbaar is.

In aanvulling op de passende beoordeling is door Witteveen+Bos de notitie 'Reactie natuur hoogwatervluchtplaatsen op advies Commissie mer' opgesteld die nader ingaat op de fysiologische effecten van verstoring voor de wadvogels.

Het aanvullend onderzoek concludeert dat verstoring van vogels zowel tot zichtbare als onzichtbare fysiologische reacties leidt en energie kost. Verstoring kan leiden tot vermijding van HVP's en zelfs tot vermijding van voedselgebieden. In dat geval is sprake van een verlaging van de draagkracht van de Waddenzee voor vogels. Vermijding van voedselgebieden moet dus in ieder geval voorkomen worden om significante gevolgen uit te kunnen sluiten.
De omgeving van het projectgebied functioneert als een relatief geïsoleerd netwerk van voedselgebieden en bijbehorende HVP's. Om het verlaten van deze voedselgebieden te voorkomen, is het van belang dat bij verstoring van sommige HVP's, binnen dit gebied alternatieve, onverstoorde HVP's aanwezig zijn waarnaar uitgeweken kan worden. Zolang uitwijkmogelijkheid en voldoende voedsel beschikbaar zijn kost uitwijken een vogel nog wel energie, maar heeft dit naar verwachting geen significante gevolgen voor de draagkracht van de Waddenzee voor vogelsoorten.

Uit het aanvullend onderzoek komen onderstaande vier maatregelen naar voren die, samen met de maatregelen die al in de passende beoordeling waren opgenomen, borgen dat alternatieve, onverstoorde HVP's aanwezig zijn waarnaar uitgeweken kan worden.
- Het niet uitvoeren van werkzaamheden bij extreem hoogwater;
- Het grootschaliger afsluiten van delen van de dijk tijdens de werkzaamheden. In bijlage 2 zijn de indicatieve locaties voor afrastering en/of hekken weergegeven. Bij het plaatsen van de afrastering en/of hekken is het van belang dat dit in de praktijk functioneel is voor het doel dat het beoogt, namelijk het voorkomen van betreding van de kwelder (Den Oever) en de kruin en buitentalud van de dijk (Normerven).
- Monitoring tijdens de uitvoering;
- Ecologische begeleiding tijdens de uitvoering.

Deze aanvullende mitigerende maatregelen zijn opgenomen en geborgd in de voorschriften 12 en 29-32.

Alle maatregelen zorgen ervoor dat verstoring door de werkzaamheden en transportbewegingen wordt beperkt. Met de uitvoering van de maatregelen wordt gewaarborgd dat niet-broedvogels bij verstoring door de werkzaamheden kunnen uitwijken naar alternatieve, onverstoorde HVP's en dezelfde voedselgebieden gebruikt kunnen blijven worden. Dit is een van de belangrijkste voorwaarden om significante gevolgen van verstoring uit te kunnen sluiten. Met inbegrip van de mitigerende maatregelen zijn significante gevolgen voor alle niet-broedvogelsoorten in de Waddenzee uitgesloten.

3. Maatregelen om eventuele schade te beperken (mitigerende maatregelen)

Voorkomen verstoring meervleermuizen door licht en geluid langs Balgzanddijk
Verstoring van meervleermuizen door geluid wordt voorkomen door werkzaamheden in sectie 1 in de periode 1 maart - 1 november enkel uit te voeren in de periode tussen een uur na zonsopkomst tot een uur voor zonsondergang (zie voorschrift 7). In de actieve periode van de meervleermuis wordt verstoring door geluid dan voorkomen, waardoor geen sprake is van doorsnijding en obstructie van de migratieroute.

Verstoring van meervleermuizen door licht langs het Balgzandkanaal wordt voorkomen door werkzaamheden in sectie 1, aan de binnendijkse zijde van de Balgzanddijk, in de periode 1 maart - 1 november enkel uit te voeren in de periode een uur na zonsopkomst tot een uur voor zonsondergang (zie voorschrift 8). In deze periode wordt kunstlicht ook alleen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden gebruikt, zodat het Balgzandkanaal tussen een uur voor zonsondergang en een uur na zonsopkomst onverlicht is.

Verstoring door licht langs het Balgzandkanaal wordt daarnaast voorkomen door bij werkzaamheden in sectie 2A, 2B en 2C-1, aan de buitendijkse zijde van de Balgzanddijk, uitstraling van kunstlicht te beperken. In de periode 1 maart tot 1 november worden langs de Balgzanddijk buitendijks de volgende maatregelen genomen (zie voorschrift 9):
- verlichting wordt alleen op het werk gericht en verlichting wordt alleen daar gebruikt waar het daadwerkelijk nodig is;

- uitstraling van licht richting het Balgzandkanaal wordt voorkomen;
- het kunstlicht dat gebruikt wordt is amberkleurig en UV-vrij;
- het aantal lampen en de lichtintensiteit wordt tot een minimum beperkt;
- er worden lage lichtpunten (<4 meter) gebruikt en deze worden gericht en afgeschermd.

Als bovenstaande maatregelen niet mogelijk zijn, dan wordt in de actieve periode van (1 maart tot 1 november) niet tussen één uur voor zonsondergang en één uur na zonsopkomst gewerkt.
De doorvliegroute en foerageergebied boven het Balgzandkanaal blijven op die manier behouden.
Negatieve effecten en significante gevolgen voor de meervleermuis in het IJsselmeer als gevolg van verstoring door licht en geluid zijn bij uitvoering van deze maatregelen uitgesloten.

Voorkomen verstoring broedvogels door licht en geluid
Bij het Ewijckschor, het Normerven en bij Vatrop broeden aangewezen soorten vogels voor de Waddenzee (kluut, bruine kiekendief en visdief), of zouden daar kunnen gaan broeden. Om verstoring van deze broedvogels te voorkomen wordt in voorschrift 13 gesteld dat werkzaamheden tussen dijkpaal 9,15 en dijkpaal 11,60; tussen dijkpaal 16,85 en dijkpaal 18,60; en tussen dijkpaal 22,90 en dijkpaal 23,90 niet mogen worden uitgevoerd in het broedseizoen (april tot en met juli, en mogelijk langer indien alsnog broedende vogels of niet-vliegvlugge jongen aanwezig zijn). Hierdoor wordt verstoring van voor de Waddenzee aangewezen soorten broedvogels voorkomen.

Voorkoming verstoring niet-broedvogels
Uit de PB blijkt dat significante gevolgen van verstoring door de werkzaamheden niet zijn uit te sluiten voor smient, wintertaling, pijlstaart, scholekster, kluut, goudplevier, zilverplevier, kanoetstrandloper, krombekstrandloper, grutto, rosse grutto, zwarte ruiter, tureluur, groenpootruiter, wulp en bergeend. Het betreft met name steltlopers, waarvoor bij verstoring op hoogwatervluchtplaatsen (in bepaalde maanden) onvoldoende uitwijkmogelijkheid is naar alternatieve, onverstoorde hoogwatervluchtplaatsen. Voor deze soorten worden de volgende mitigerende maatregelen genomen om significante gevolgen te voorkomen:

- Er mag in de maand september niet gewerkt worden in sectie 4D en 5B (voorschrift 14).
- Er mag in de maand oktober niet gewerkt worden in sectie 1G/1H/1I/1J, in sectie 2 en in sectie 5B (voorschrift 15).
- Er mag in de maand mei in sectie 2C, 2D en 5B niet gewerkt worden, of er mag niet gewerkt worden in de periode 2 uur voor en 2 uur na hoogwater (voorschrift 16).
- Er mag in de maanden juli en augustus niet gewerkt worden ten westen van DP 9.0 (voorschrift 17).
- Er mag niet gelijktijdig gewerkt worden in sectie 2A/2B en sectie 2C/2D en sectie 1A/1B/1C/1D/1E/1F (voorschrift 18).
- Er mag niet gelijktijdig gewerkt worden in sectie 3 en sectie 4D/5A (voorschrift 19).
- Er mag niet gelijktijdig gewerkt worden in sectie 3A en 3B (voorschrift 20).
- Er mag niet gelijktijdig gewerkt worden in sectie 3B en 2C-2 (voorschrift 21).
- Er mag geen transport plaatsvinden in, van en naar sectie 3 tijdens hoogwater (voorschrift 22).

Uit het advies van de Commissie mer op de ontwerpbesluiten voor de Dijkversterking DODH kwam naar voren dat onvoldoende onderbouwd was waarom de niet-broedvogels op de hoogwatervluchtplaatsen in de Waddenzee ter hoogte van de geplande werkzaamheden geen negatieve effecten zouden ondervinden als gevolg van verstoring. Als reactie hierop heeft Witteveen + Bos een reactie op dit advies opgesteld, waaruit vijf aanvullende mitigerende maatregelen zijn overgenomen in de voorschriften 29-32 van dit besluit:

- Bij waterstanden hoger dan NAP +0,75 m mogen geen (transport)werkzaamheden worden uitgevoerd.
- Gedurende de periode dat er gewerkt wordt op de zeedijk ter hoogte van het Normerven, worden aan de buitenkant van de zeedijk ter hoogte van Den Oever hekken geplaatst, waardoor betreding van de kwelder wordt voorkomen. Zie voor indicatieve locatie de kaart in bijlage 2.
- Gedurende de periode dat er gewerkt wordt op de zeedijk ter hoogte van het schor van Den Oever, worden er hekken geplaatst aan de binnenkant van de zeedijk ter hoogte van het Normerven, waardoor betreding van de zeedijk wordt voorkomen. Zie voor indicatieve locatie de kaart in bijlage 2.
- Gedurende de werkzaamheden in het kader van de dijkversterking wordt de reguliere vogelmonitoring van de buitendijkse gebieden van de Waddenzee voortgezet; daarnaast worden er op minimaal twee momenten gedurende de werkzaamheden extra vogeltellingen uitgevoerd; hiervoor moet de dijk toegankelijk gemaakt worden voor de vogeltellers, ook als er werkzaamheden plaatsvinden.

- Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van de dijkversterking dient een ecologisch werkbegeleider aanwezig te zijn, die moet toezien op de correcte uitvoering van de mitigerende maatregelen en op het zoveel mogelijk voorkomen van negatieve effecten op de natuurwaarden.

Met de uitvoering van de hierboven weergegeven maatregelen wordt gewaarborgd dat niet-broedvogels bij verstoring door de werkzaamheden kunnen uitwijken naar onverstoorde plekken in de omgeving. Met inbegrip van de mitigerende maatregelen zijn significante gevolgen voor alle niet-broedvogelsoorten in de Waddenzee uitgesloten.

4. Cumulatieve effecten

Op grond van de Ow dient bekeken te worden of een te vergunnen project afzonderlijk, maar ook in combinatie met andere projecten significante gevolgen kan hebben. De volgende projecten zijn bekend die in cumulatie met dit project kunnen resulteren in significant negatieve gevolgen:

Versterking Afsluitdijk en Wijziging spuisluizen Den Oever
Het project Versterking Afsluitdijk, Wijzigingen Spuisluizen Den Oever betreft het plaatsen van nieuwe pompen en twee nieuwe spuigroepen bij Den Oever. Gedurende de aanlegfase vindt stikstofdepositie plaats op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebied Waddenzee. Het betreft een stikstofdepositietoename van 0,08 mol N/ha/jaar H1330A - Schorren en zilte graslanden (buitendijks).

De werkzaamheden voor het project Versterking Afsluitdijk zijn inmiddels afgerond en de werkzaamheden voor het project Wijziging spuisluizen Den Oever zullen in 2027 afgerond zijn. Omdat de werkzaamheden voor het project Dijkversterking DHDO pas in 2028 beginnen, is er geen sprake van overlap van de tijdelijke stikstofdepositietoenames van beide projecten. Er is derhalve geen sprake van cumulatieve effecten als beide projecten gezamenlijk beschouwd worden.

Woningbouwproject De Kule Den Oever
Het project Realisatie en ingebruikname van 11 nieuwbouwwoningen aan De Kule te Den Oever leidt tot een tijdelijke stikstofdepositietoename en tot verstoring van vogels op het schor bij Den Oever. De aanlegfase staat gepland in oktober 2025 en de woningen zullen binnen een periode van 12 maanden worden gerealiseerd. In de aanlegfase betreft de stikstofdepositietoename 0,20 mol N/ha/jaar op H1330A - Schorren en zilte graslanden (buitendijks). De aanlegfase van het project Realisatie en ingebruikname van 11 nieuwbouwwoningen aan De Kule te Den Oever (2025 en 2026) loopt niet gelijk met de aanlegfase van project Planuitwerking dijkversterking Den Oever - Den Helder (2028, 2029 en 2030). Er is daarom voor de aanlegfase van beide projecten geen sprake van cumulatieve effecten.

In de gebruiksfase van het project is sprake van een permanente toename van de stikstofdepositie met maximaal 0,06 mol N/ha/jr. Dit leidt op bepaalde locaties tot een permanente bijdrage aan de achtergronddepositie en dus tot een grotere overschrijding van de KDW. De mate van overschrijding van de KDW als gevolg van de achtergronddepositie is echter niet bepalend in de conclusie dat significante gevolgen uitgesloten zijn; ook bij een grotere overschrijding van de KDW kunnen significante gevolgen op basis van dezelfde locatie specifieke ecologische gronden worden uitgesloten.

Melkrundveebedrijf Oostermiddenmeerweg 20 Wieringerwerf
Het project Exploiteren en uitbreiden van een melkrundveebedrijf aan Oostermiddenmeerweg 20 te Wieringenwerf leidt tot permanente stikstofdepositie van 0,15 mol N/ha/jaar op H1330A - Schorren en zilte graslanden (buitendijks). Wanneer dit project wordt uitgevoerd leidt dat op bepaalde locaties tot een permanente bijdrage aan de achtergronddepositie en dus tot een grotere overschrijding van de KDW. De mate van overschrijding van de KDW als gevolg van de achtergronddepositie is echter niet bepalend in de conclusie dat significante gevolgen uitgesloten zijn; ook bij een grotere overschrijding van de KDW kunnen significante gevolgen op basis van dezelfde locatie specifieke ecologische gronden worden uitgesloten.

Conclusie
Voor de instandhoudingsdoelen voor habitattypen, habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels, waar geen sprake is van significante gevolgen door het project Planuitwerking Dijkversterking Den Oever - Den Helder, geldt dat ook in cumulatie met andere projecten geen sprake is van significante gevolgen.

G. Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan worden geconcludeerd dat er geen sprake is van significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied 'Waddenzee'. Op basis van vorenstaande is het mogelijk om een vergunning op grond van artikel 5.1 lid 1 onder e van de Omgevingswet te **verlenen** aan HHNK voor het project Dijkversterking Den Oever – Den Helder. Deze conclusie geldt nadrukkelijk onder de door ons gestelde voorwaarden en beperkingen.

H. Overige wet- en regelgeving

De voorbereiding van deze omgevingsvergunning heeft plaatsgevonden overeenkomstig met de Omgevingswet en de daarvoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht. Uw aanvraag heeft betrekking op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is.

I. Kennisgeving

Dit besluit en de bijbehorende stukken worden gepubliceerd op www.officielebekendmakingen.nl.

Vragen of contact

Voor meer informatie over het project dijkversterking Den Oever - Den Helder kunt u terecht op de website: Dijkversterking Den Oever-Den Helder | Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Voor vragen over dit project kunt u contact opnemen met omgevingsmanager Britte Mussche op nummer 072 – 582 8282, of per mail: dijkversterkingdodh@hhnk.nl.

Voor informatie over de inhoud of de procedure, kunt u terecht bij provincie Noord-Holland. Bel 06-22523495 of mail naar boonp@noord-holland.nl.

Tevens kunt u contact op met de ODNHN via 088-102 10 00 of postbus@odnhn.nl. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer (OMG-059723/DMS509019) te vermelden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens dezen,

E. Langereis
Afdelingsmanager Regulering Leefomgeving
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

Beroep

Tegen het Projectbesluit, het goedkeuringsbesluit en de vergunningen kan gedurende een termijn van zes weken beroep worden ingesteld in eerste en enige aanleg bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.
U kunt beroep instellen als u:

- een zienswijze tegen het ontwerp Projectbesluit en/of een ontwerpvergunning heeft ingediend, of;
- het u in redelijkheid niet kan worden verweten dat u geen zienswijze heeft ingediend, of;
- u geen zienswijze tegen het ontwerp Projectbesluit en/of een ontwerpvergunning heeft ingediend, maar wel belanghebbende bent bij het Projectbesluit en/of een vergunning en u hiertegen bezwaren heeft.

Ook kan een ieder beroep indienen tegen wijzigingen die hebben plaatsgevonden in de besluiten en onderliggende documenten na publicatie van de ontwerp-besluiten.

Het beroepschrift moet worden gestuurd naar:
Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Het ondertekende beroepschrift dient in ieder geval te bevatten:

- de naam, adres en contactgegevens van de indiener(s);
- de datum en omschrijving van het besluit(en), waartegen het beroep zich richt;
- een aanduiding van de redenen, op grond waarvan de indiener(s) zich niet met het bestreden besluit(en) kan (kunnen) verenigen. U dient ervoor te zorgen dat alle gronden in het beroepsschrift staan, een pro forma beroep is op grond van artikel 16.86 Omgevingswet niet mogelijk. U kunt geen andere beroepsgronden meer aanvoeren na afloop van de beroepstermijn;
- bij een beroep tegen een vergunning kunnen geen gronden worden aangevoerd die betrekking hebben op het Projectbesluit waarop die vergunning berust.
- de dagtekening.

U kunt ook digitaal beroep instellen via Burger - Raad van State. Kijk op deze website voor de exacte voorwaarden.
Voor de behandeling van een beroepschrift is griffierecht verschuldigd.

Voorlopige voorziening
Ook als er beroep wordt ingesteld, treden de genomen besluiten in werking. Om de inwerkingtreding te schorsen, kan een verzoek om voorlopige voorziening worden ingediend. Een verzoek om een voorlopige voorziening moet worden ingediend bij de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag.
Houd er rekening mee dat het voor de behandeling van het verzoekschrift nodig is dat u:

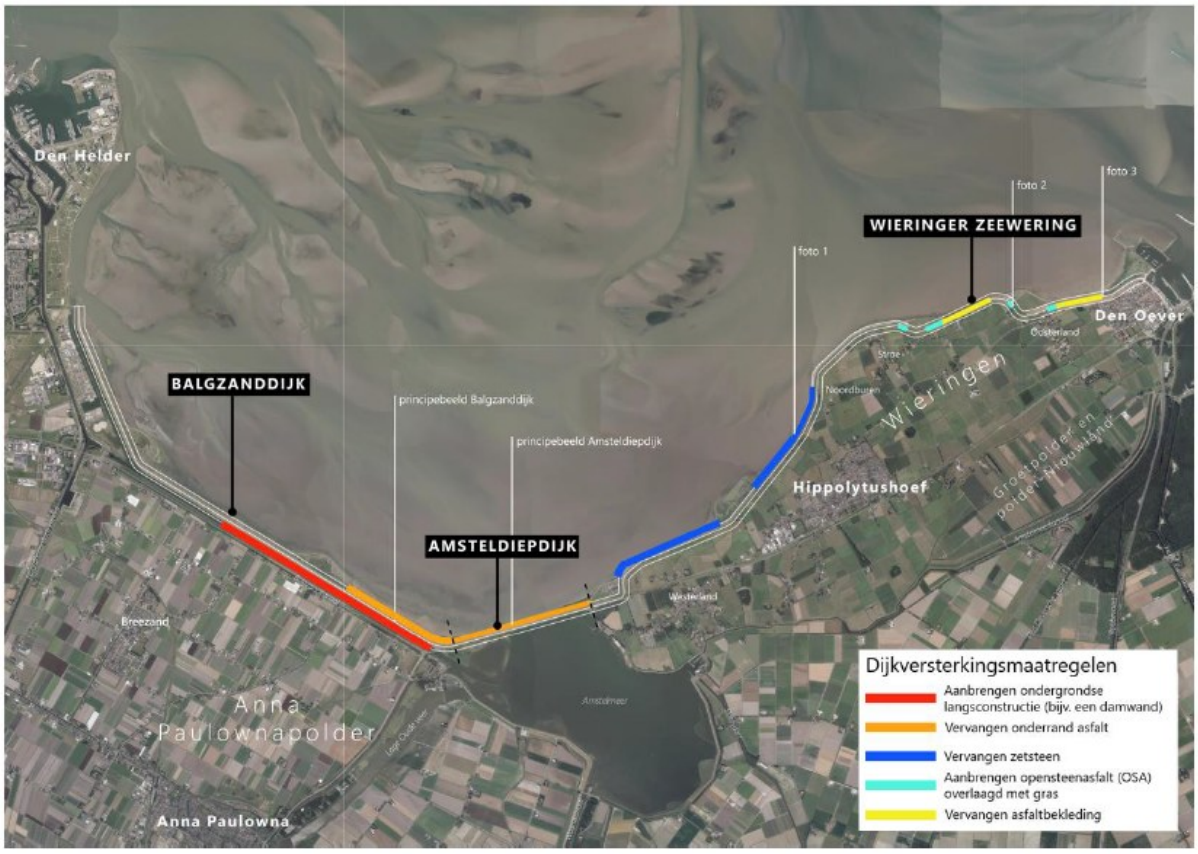
- binnen de beroepstermijn een gemotiveerd beroepschrift bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft ingediend (zie kop beroep). Het beroepsschrift moet worden overlegd; en
- u dient de aanwezigheid van een spoedeisend belang aan te tonen dat zich tegen onmiddellijke uitvoering van de noodzakelijke maatregelen in het kader van de dijkverbetering verzet.

Voor de behandeling van een verzoek om een voorlopige voorziening is een apart griffierecht verschuldigd.

Bijlagen

1. Kaart met locaties (secties) waar gewerkt gaat worden aan zeewering tussen Den Oever en Den Helder
2. Kaart met locaties van te plaatsen hekwerken bij Normerven en Schor bij Den Oever
3. Tabel 2 met de inzet van mobiele werktuigen tijdens de aanlegfase 2028.
4. Aerius-berekening aanlegfase Dijkversterking DODH 2028 met kenmerkRbH8SKWAd1dY, 5 januari 2026;
5. Aerius-berekening aanlegfase Dijkversterking DODH 2029 met kenmerk RUBfCoMYWPPh, 5 januari 2026;
6. Aerius-berekening aanlegfase Dijkversterking DODH 2030 met kenmerk RUGd8kP9E9gy, 5 januari 2026.

Bijlage 1. Kaart met locaties (secties) waar gewerkt wordt aan de Waddenzeedijk tussen Den Helder en Den Oever

Bijlage 2. Kaart met indicatieve locaties van te plaatsen hekwerken bij Normerven (bovenste kaart) en bij Schor Den Oever (onderste kaart).

Bijlage 3. *Inzet van mobiele werktuigen tijdens de aanlegfase op de dijklocatie Den Oever- Den Helder voor het maatgevende jaar 2028 (Tabel 2).*

Sectie	Omschrijving mobiel werktuig	Stage-klasse	Vermogen (kW)	Aantal draaiuur (u/j)	Dieselverbruik (l/j)	AdBlue-verbruik (l/j)
1A	trilblok	IV	363	363	13.350	801
1A	schroefpaalinstallatie/boorstelling	IV	160	168	2.644	159
1A	h.g.m. rupskraan	IV	120	137	1.759	106
1A	wiellaadschop	IV	70	74	528	32
1B	trilblok	IV	363	171	5.976	359
1B	schroefpaalinstallatie/boorstelling	IV	160	16	255	15
1B	h.g.m. rupskraan	IV	120	18	230	14
1B	wiellaadschop	IV	70	14	103	6
2C	h.g.m. rupskraan	IV	130	1.090	14.048	843
2D	h.g.m. rupskraan	IV	130	428	5.511	331
3B	asfaltfrees	IV	470	39	1.753	105
3B	h.g.m. rupskraan	IV	130	1.047	13.492	810
4A	h.g.m. rupskraan	IV	130	42	539	32
4A	asfaltspreidmachine	IV	120	17	206	12
4A	kipauto	ZUT	--	47	--	--
4A	vrachtauto trailer geïsoleerd	ZUT	--	17	--	--
4A	waterwagen	MUT	--	17	--	--
4B	h.g.m. rupskraan	IV	130	148	1.910	114
4B	asfaltspreidmachine	IV	120	61	727	44
4B	kipauto	ZUT	--	167	--	--
4B	vrachtauto trailer geïsoleerd	ZUT	--	61	--	--
4B	waterwagen	MUT	--	61	--	--
4C	h.g.m. rupskraan	IV	130	24	307	18
4C	asfaltspreidmachine	IV	120	120	1.433	86
4C	kipauto	ZUT	--	27	--	--
4C	vrachtauto trailer geïsoleerd	ZUT	--	10	--	--
4C	waterwagen	MUT	--	10	--	--
5A	Asfaltfrees	IV	470	220	9.917	595
5A	h.g.m. rups	IV	130	243	3.126	188
5A	asfaltspreidmachine	IV	120	27	317	19
5A	wiellaadschop	IV	70	22	156	9
5A	Bitumensproeiwagen	ZUT	--	46	--	--
5A	Grindstortwagen	ZUT	--	23	--	--
5A	Veegwagen	ZUT	--	23	--	--
5A	vrachtauto trailer geïsoleerd	ZUT	--	175	--	--
5A	Waterwagen	MUT	--	175	--	--